

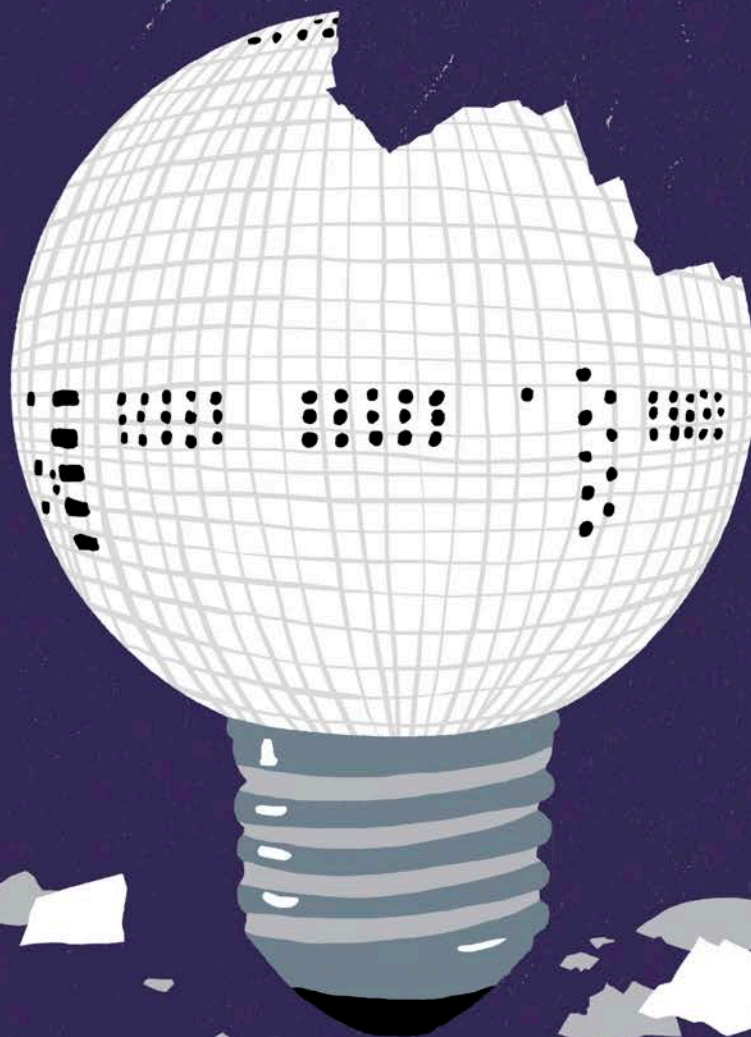
SITUATION

#260

APRIL 2019
ÅRGÅNG 24

PRIS: 60 kronor
SÄLJAREN ERHÅLLER HÄLFTEN

S T H L M

Strömlös stad

VAD HÄNDER MED OSS NÄR STOCKHOLM SLOCKNAR?

GORAN KAJFEŠ | FARNAZ ARBABI | MED EGNA ORD | SAMER AL MOUBAYED | NINA ÅKERLUND

NALEN

JESPER JENSET

ONS 17/4

STOCKHOLM SOUL

ONS 24/4 – SÖN 28/4

SUSTO

TORS 2/5

FRAULEIN FRAUKES

BURLESKKLUBB

LÖR 4/5

THE DELINES

SÖN 12/5

**BENJAMIN
FRANCIS
LEFTWICH
MÅN 13/5**

REGERINGSGATAN 74, STOCKHOLM. INFO & BILJETTER PÅ WWW.NALEN.COM 2019

INNEHÅLL

APRIL 2019

Samer Al Moubayed

Vd för Furhat Robotics. I dag använder över 100 företag i världen roboten Furhat, som fick sitt namn av att en student glömde kvar en vintermössa.

JOEL NILSSON

Sidan 14.

MARTINA HOLMBERG

Livet under låtarna

Per Hellberg har spelat på gatorna i 57 år, Terje Larsson har gjort det i trettio år. De har sett och lärt sig en hel del om Stockholm och stockholmarnas genom åren. Inte bara vilken musik de gillar.

Sidan 30.

Krönika: Ulf Stolt

"Käppen som ledar mot jorden och stirrar mot rymden."

Sidan 13.

Omslag #260

Emma Hanquist illustrerade ett strömlöst Stockholm.

EMMA HANQUIST

"Det urbana stockholmslivet är till stor del väldigt icke-planerande."

Strömlös stad Plötsligt slocknar Stockholm. Strömmen går. Totalt. Hela innerstaden blir strömlös på en sekund och allting runt omkring oss som behöver elektricitet för att fungera upphör att göra det. Hur betar vi oss då?

Sidan 20.

ALLTID I SITUATION STHLM

7 Brillant

Äggkock Elisabet Eriksson.

10 Gata fram och tillbaka

Kolmårdsgränd, Södermalm.

12 Situation Waldersten

Månadens bild av konstnären Jesper Waldersten.

45 Korsord

Lös månadens kryss.

46 Svepet

Goran Kajfeš, Nina Åkerlund, Hamlet med mera.

48 Dåtid Sthlm

April 2005.

GATUPLANET

3 Säljaren

Markku Ranta, Liljeholmen.

18,28 Med egna ord

Säljarnas sidor – texter från gatan.

38 Min Plats

Lisa Hjort, Centralstationen.

40 I gatuplanet

- Folk, fakta, funderingar
- Socialborgarrådet tänker nytt
- "Varför en natt på hotell?"
- Flera billiga bostäder behövs.

SITUATION

REDAKTION Chefredaktör och ansvarig utgivare Ulf Stolt, ulf@situationsthlm.se, 08-54595390 **Reporter** Maria Hagström, maria@situationsthlm.se

Art Director Johan Olsson **Webbredaktör** Jenny Lindroth **Medverkande fotografer och illustratörer** Emma Hanquist, Martina Holmberg, Joel Nilsson, Magnus Sandberg, Jesper Waldersten. För osignerat material svarar redaktionen. Redaktionen ansvarar ej för insänt icke beställt material. **Hemsida** www.situationsthlm.se **E-post** red@situationsthlm.se

Tryck V-Tab 2015 **Räckvidd** 97 000 läsare (Orvesto konsument helår 2018) **Upplaga** 21 000 ex/mån (TS helår) ISSN: 1400-4437 **LEDNING & ADMINISTRATION** VD Pia Stolt, pia@situationsthlm.se, 08-54595387 **Adress** Timmermansgatan 38, 118 55 Stockholm **Tel** 08-54595381 **Fax** 08-6687909 **Organisationsnummer** 55 66 49-1071 **Plusgiro/Bankgiro** pg. 25 59 89-6 bg. 5774-9327

SOCIAL VERKSAMHET Verksamhetschef, sociala verksamheten Jenny Lindroth, jenny@situationsthlm.se, 08-54595388 **Samordnare** Ingemari Olofsson, ingemari@situationsthlm.se, 08-54595381, Jonas Svensson, jonas@situationsthlm.se, 08-54595381 **Telefonnummer distribution** 08-54595381 **Öppettider** Måndag till fredag kl. 8-15

Organisationsnummer 8024 11-1497 **Plusgiro/Bankgiro** pg. 28 19 18-3 bg. 5357-3259 **ANNONSERING & PRENUMERATION** Herman Sundgren, herman@situationsthlm.se, 08-54595394, Catharina Persson, catharina.persson@mediakraft.se, 070-421 02 80 Robert Wallner, robert.wallner@mediakraft.se, 070-992 53 43

Privatprenumeration 11 nummer kostar 660 kronor **E-post** situationsthlm@pressdata.se

Visa kollektiv- kurage.

Din uppmärksamhet gör skillnad.
Ring SL:s trygghetsnummer 020-120 25 25
så är hjälp aldrig långt borta om någon
stör eller förstör. Vi svarar dygnet runt och
skickar trygghetspersonal dit det behövs.
Att resa kollektivt är att resa tillsammans.

FAKTA HEMLÖSHET

33 250 personer lever i hemlöshet i Sverige, enligt Socialstyrelsens definition av hemlöshet.

Där ingår personer i akut hemlöshet, personer som saknar boende efter institutionsvistelse, personer som bor inom den sekundära bostadsmarknaden och personer som bor kortsiktigt hos familj, släkt eller andra privatpersoner.

I Stockholm vistas enligt den senaste mätningen 7 247 hemlösa personer och av dessa lever 1 558 i akut hemlöshet.

OM SITUATION STHLM

Sedan 1995 säljs Situation Sthlm av hemlösa människor i Stockholm och Mälardalen.

Konceptet med gatutidningsförsäljning har visat sig vara en framgångsrik metod att arbeta med hemlösa människor på, eftersom det ger tidningssäljaren en möjlighet att tjäna egna pengar genom att arbeta, samtidigt som tidningen - i sig - fungerar som en kanal för påverkan, opinionsbildning och debatt kring frågor som rör de hemlösa säljarnas situation.

Situation Sthlms sociala verksamhet med arbete och sysselsättning, individuellt stöd och motiverande samtal, skrivarkverkstad och möjlighet att ha sin post hit, café, tillgång till datorer, telefon och juridisk rådgivning, fyller en mycket viktig funktion för de hemlösa människor som tar del av verksamheten.

Närmare 80 procent av Situation Sthlms säljare upplever en positiv förändrad livssituation sedan de började sälja Situation Sthlm.

"Jag spelar mest låtar jag skrivit på senare tid, det är svårt att spela punklåtar akustiskt."

Markku Ranta

På affischen inför din spelning på Ny Gemenskap stod det "MRQ"?

– Folk har ibland svårt att skriva Markku med två k och ett u, så jag kör ibland med bara MRQ.

Förr lirade du i punkbandet Crupp, nu spelar du solo?

– Jag spelar mest låtar jag skrivit på senare tid, det är svårt att spela punklåtar akustiskt. Jag spelar på

en akustisk gitarr de har i kyrkan där, en nylonsträngad. Min elgitarr är på pantbanken fortfarande.

Har du varit gatumusiker?

– Några gånger, lite grann, men det är inget jag tycker om. Lirar hellre för kompisarna. Gatumusik har aldrig varit min grej.

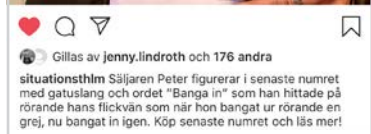
Markku Ranta hade hål i väskan, så några av tidningarna blev blöta i regnet på väg till Liljeholmen för att sälja.

Situationist

En kvittrande glad och nykär Lisa är på väg med nya numret.

Låt *Situation Sthlms* säljare bli en del av ditt sociala medieflöde. Följ oss på Instagram: @situationsthlm.

UR ARKIVET: # 163, MARS 2011

Leif GW Persson berättar i intervjun hur han avbryter sin vita period: "Jag brukar ofta starta med en stor jävla drajja – det är som om nån slår en rörtång i huvudet på en". Pascal släpper split-skivan "Allt det här" ihop med **Mattias Alkberg**, Köksmästaren på Akki

sushi vid Medborgarplatsen berättar att Stockholm var tidigt i Europa med sushi och reporter **Jan Lindström** går några varv bland världens mat i Hötorgshallen. Vi skriver om unga utan hem, om Arbetsförmedlingens Fas 3-jobb och om människor från andra EU-länder som kommer hit för att söka jobb.

Ania Chorabik debuterar som poet, **Looptrop Rockers** kommer med nytt, **Marshall Chess** intervjuas, **Magnus Öström** har nytt band, provsmak på Gunthers korvkiosk och på säljarnas sidor Med egna ord skriver **Ulrika G-son** om en port med frukost.

SAGT I SOCIALA MEDIER

FACEBOOK @Annie Lewerentz **Köper** tidningen varje vecka i Uppsala – rekommenderas!

INSTAGRAM @ i_min_smak **Hej Madelen.** Köpte tidningen av dig bland grabbarna i backen vid Gullmarsplan. Tack för tid-

ningen – och en bra pratstund. Som sagt, vi är ju alla bara vanliga människor. Allt gott, kram!

FACEBOOK @Petra Svangren **Vill stötta** främst kvinnor och även kvinnor med barn som har det tuftt vid högtider som påsk.

Marielle Priadko (via Facebook):

Finns det forskning som visar att trauma inte påverkar människor att missbruka?

En kommentar till intervjun med psykologen Stefan Sandström i #259.

Ledare

Vad händer med oss om strömmen går i stan?

FLERA AV DEM jag ringde och talade med under researchen inför reportaget om vad som händer med oss och staden om strömmen går i Stockholm, sa samma sak: "Intressant, kul att det skrivs om det och tas upp, för vi är så oerhört elbereonde i dagsläget och vi kommer nog inte fatta hur sårbara vi är förrän det händer nåt sånt".

För ett knappt år sedan skickade MSB, Myndigheten för Samhälls-skydd och beredskap, på regeringens uppdrag ut broschyren "Om krisen eller kriget kommer" till 4,8

miljoner hushåll i landet. I vintras visade SVT serien *Nedsläckt land* där man *Robinson*-lajvade ett totalt strömbrott i landet för att i kontrollerade former kunna återskapa effekten av ett massivt strömbrott.

Och de myndighetspersoner jag talat med intygar att ett stort strömbrott i Stockholm är ett av de scenarier man har när man övar krisberedskap.

Läs reportaget på sidan 20 som börjar på Götgatsbacken en dag i april, sekunderna innan strömmen går och hela staden slocknar.

SAMER AL MOUBAYED var förmodligen av de första i Syrien som hade en dator. I dag är han vd för företaget Furhat Robotics, har doktorerat inom talteknologi och kommunikation på KTH och jobbar med robotar och artificiell intelligens. Han är övertygad om att robotar i framtiden finns i varje hem, är lika vanliga som en dator i dag.

Per Hellberg har spelat på gatorna i staden i 57 år, Terje Larsson har gjort det i trettio år. Läs om vad de sett och lärt sig om Stockholm och stockholmarnas genom åren. Inte

bara vad gäller vilken musik de gillar. Goran Kajfeš kommer gå på örat och vara öppen under improvisationerna han ska leda under fontänen på Kulturhuset i april och maj. Varje kväll blir unik och helst så oplanerad som möjligt. Det, och mycket annat, kan du börja läsa om nu.

Ulf Stolt
chefredaktör
& ansvarig utgivare
ulf@situationsthlm.se

.....
Elisabet Eriksson är VD, ägare och förste äggkock på Eggs Inc. på Sveavägen 62.
.....

ÄGG ÄR EN produkt som kan vara i så många olika konsistenser – fluffig i ägggröra, helt annan i en omelett, tunn i våra pizzabottnar och wraps. Det är oändligt vad man kan använda ägg till. Och man står sig länge för det är så mycket protein.

– Vi gör pizzabottnarna inne i vårt prepkök, de blir som en tunn tortilla och inte alls som en omelett. Vi försökte hemma i flera månader för att få till rätt konsistens, men det är svårt att få till hemma med en vanlig köksugn. Vi har Rationalugnar, de kostar som en bil, som har stor betydelse – styrkan på fläkten och inställningen av temperaturen. De ska inte bli porösa som en omelett, men de ska väldigt tunna. Det har vi nu lyckats få fram.

– Vi brukar få våra ägg från en leverantör på Gotland, men just för tillfället har vi en äggleverantör utanför Jönköping och de äggens gulor är mycket gulare, gulare än några ägg jag jobbat med. Fantastiskt fina ägg. Men från samma förutsättningar, också de hönsen frigående.

– Det kan va så att de binder lite bättre, att de har lite mer fett i sig i och med att gulan är gulare. Men jag vet inte.

BERÄTTAT FÖR **ULF STOLT**
FOTO **MAGNUS SANDBERG**

HUVUDSTAN

5

miljoner per år, totalt 15 miljoner, ska Stockholms stad avsätta för att finansiera ett forskningssamarbete mellan staden, KTH och MIT – Massachusetts Institute of Technology. Genom en kombination av teknik, vetenskap och design är samarbetet tänkt att leda till en mer hållbar och långsiktig stadsutveckling, sett ur stadens behov att behöva utveckla nya, innovativa lösningar.

Genom Artificiell Intelligence och big data hoppas man skapa en smartare stad med bättre trafikflöden och ett mer hållbart klimatarbete.

Dela elbil med staden

ELEKTRISK Många av Stockholmsbilarna körs bara ibland – då är det billigare att dela bil med andra. Nu går stockholms stad med i en bilpool och delar elbilar med medborgarna. Deras första tio eldrivna poolbilar finns i garaget under Tele2 Arena, som kan bokas av stadens anställda och övriga stockholmare via Sunfleet. – Vi tror på elektrifiering. Med många elbilar i pool blir

det möjligt för stockholmare att prova både elbil och poolbil samtidigt. Bästa sättet att få fler att köra på el är att de själva får testa, säger Maria-Angeliki Evliati på miljöförvaltningen.

Under året väntas fler av stadens verksamheter ansluta till poolen och få ut eldrivna bilar runt om i Stockholm i anslutning till sina anläggningar.

MARIA HAGSTRÖM

"Våra filmer, spel, böcker, artiklar, musik, teckningar, målningar, skulpturer, foton, koreografier och andra konstformer berikar Europa och skapar både mänsklig och kulturell utveckling."

Ur uppropet till EU-parlamentarikerna att anta det nya upphovsrättsdirektivet. Signerat av bland andra konstnär Jockum Nordström, fotograf Paul Hansen och musiker Benny Andersson.

24 timmar på Stadsmuseet

DYGNAR Efter att ha varit stängt i 1 566 dagar för renoveringen öppnar Stadsmuseet igen den 27 april. Det firas med att hålla öppet i 24 timmar, med start klockan 16.

Den som håller sig vaken i ett helt dygn kan se den nya utställningen och gå på tur

med S:t Erik och hans vänner genom Stockholms historia från 1527 till i dag. Sedan äta sill och korv i Källarstugan, prova dräkter, kolla på dans och lyssna på körsång, gå på barockdisco, hänga på klubb med punkare och se nattbio med klassiska Stockholmsfilmer såsom *Sommaren med Monica*, *Jönssonligan* och *Stockholmsnatt*.

När solen stigit upp går det att vakna till och få upp energin igen med 80-talsgymna, för att därefter gå på föreläsningar om allt från pest och krig till arkitektur och fotohistoria.

Kom gärna i historiska kläder, uppmanar museet.

MARIA HAGSTRÖM

Häng med S:t Erik på en tur genom Stockholms historia.

En buss lastad med digital kompetens

UTBILDNING Google Digitalakademien åker ut på bussturné i Sverige och två av stoppen är Tensta och Botkyrka. Den portabla utbildningslokalen fylls med gratis utbildningar, bland annat introduktion i sociala medier, hur man håller sig

säkrare på nätet, förbättrar sin digitala kommunikation och personliga varumärke online.

Förhoppningen är att medborgarnas och företagens digitala kompetens ska öka. Och att de därmed blir attraktiva på en arbetsmarknad där jobben inom den digitala sektorn förväntas fördubblas till 2030.

Digitalakademien kommer till Tensta 9 och 10 april och Botkyrka 11, 12 och 15 april.

MARIA HAGSTRÖM

Farnaz Arbabi regisserar föreställningen *För att jag säger det*, om "childism".

Lyfter barnens protest mot childism

HUR SKULLE EN barnledd revolution se ut? Om barn skulle protestera mot diskriminering och vuxenvärldens makt? Pågår den redan men slås ner av vuxna?

– Föreställningens röda tråd är makt, vem som bestämmer, vad händer när vuxenmakt blir auktoritär och disciplinerande och barnet är någon som ska lyda. Vi ser världen ur barnets perspektiv, säger regissör Farnaz Arbabi.

Ni använder begreppet "childism", vad är det?

– Ett sätt att beskriva strukturell diskriminering mot barn. Barn har väldigt lite makt över sina liv. Vad de ska äta, ha på sig, var de bo, vilken skola de ska gå i. När man fyllt 15 år är man straffmyndig, men man får inte rösta – det är en form av childism. Man är mogen att ta ansvar, men får inte makt.

I processen med föreställningen har de pratat mycket om barns motståndsstrategier, att de kan handla om att man inte känner sig sedd eller lyssnad på. Men också lekt med tanken: tänk om trotsen är civil olydnad och buset är samhällsomstörtande verksamhet?

För att jag säger det har premiär på Unga Klara 31 mars.

MARIA HAGSTRÖM

19,5

procent av den generationsgrupp som kallas Generation Z – den består av cirka 310 000 ungdomar och är de allra yngsta som är aktiva på sociala medier – medger att de källgranskar nyheter innan de delar dem på sociala medier, enligt mätinstitutet Orvesto.

120500

exemplar av *Handbok för nätföräldrar* har skickats ut till föräldrar med barn som fyller 10 år i år. Många barn tror inte att vuxna förstår deras nätvardag, vilket de nog har helt rätt i. Därför får nu vuxna hjälp, genom boken och webbsidan natforaldrar.se, att bli närvarande föräldrar på nätet och lättare kunna prata med barnen om det. Bris och Prins Carl Philips & Prinsessan Sofias Stiftelse har tagit fram boken med hjälp av barn och ungdomar.

"Hur präglade vi är av vår egen tids normer och rollspel."

Margareta Gynning, 1:e intendent Nationalmuseum, om utställningen "Transformationer".

Kolmårdsgränd, Södermalm 11.08-11.43

Byggmaterial som lastas in, musik från en öppen balkongdörr, vidunderlig utsikt över Mälaren och staden och en man som väntar på en annan man han ska visa ett hotell för och som aldrig gått den här gatan tidigare. Kolmårdsgränd måste man hitta till själv. TEXT **ULF STOLT** FOTO **MAGNUS SANDBERG**

STENLÄGGNINGEN PÅ LUNDAGATANS

övre del tar sig förbi Kolmårdsgränd med en rand av lite större, grå rektangulära stenar som drar förbi i linje med trottoaren. Asfalteringen har viss sprickbildning i kurvan och efter den och uppför backen och den svaga vänstervägen är den ytterligare lappad på några ställen.

Kvarteret Sandstenen, rostig stolpe med gatuskylt på, samt skylt om att detta är en återvändsgränd.

I det terracottafärgade huset på höger sida med vita, omfattande balkonglängder, pågår inlastning av diverse renoveringsmaterial. Det står lastpallar travade inne på tomten vid

en grå manskapsbarack och nu bär tre man säckar och plankor från ett uppställ ut på gatan vid grinden framför soptunnorna.

Två av dem blir stående ute på gatan vid lastpallen. Det är uppenbart att de av gesterna att döma diskuterar någon form av materialhanteringstaktik. Efter en kort ordväxling rycker en av dem på axlarna, tar upp en säck – det kan vara cement? – från lastpallen och går tillbaka samma väg han kom.

PÅ VÄNSTER SIDA femvångshuset i Bostadsrättsföreningen Marmorn, en av Stockholms äldsta och största bostadsrättsföreningar, som bildar

en mäktig rektangel på toppen av höjden. Omfattande dem ner mot Mälaren går Skinnarviksringen med sina stora, townhouseinspirerade villor. Under förra seklets tjugotal planerades detta att bli Söders motsvarighet till Lärkstaden.

En äldre man - han stod i solen nere vid Lundagatan tidigare och talade i telefon - i svart rock, svarta byxor, mössa, solglasögon och promenadvänliga lågskor, kommer backen upp, stannar till vid fotografen framför nummer sex och frågar om "det blir några fina bilder". Sedan pekar han mot en uteplats på sidan av ett av husen – en vit porch-swing

utan dynor, ett bord, markisen invevad mot fasaden, svarta smideslyktor på var sida fönstret.

– Tänk vilken utsikt... jag har aldrig varit här tidigare, visste inte att den här gatan fanns ens. Jag och min fru brukar promenera i stan och försöker hitta lite udda gator, men den här kände jag inte till.

Han berättar att han jobbar med fastigheter och går i väntan en klient som han ska visa ett hotell nere på Lundagatan.

– Jag bodde på Östermalm tidigare, men det är lite trist där. Men tänk att bo här... Söder är fint, nåt annat.

Han fortsätter sedan sin promenad

upp mot vändplanen där Kolmårdsgränd övergår i promenadvägen runt Marmorn.

LJUDET AV EN passerande motorcykel nerifrån Lundagatans nedre del.

En balkongdörr öppnas på någon av de övre våningarna i femvåningshuset och det hörs musik en kort stund innan dörren stängs igen.

Nu står de alla tre runt det sista byggmaterialet på lastpallen på trottoaren. En ung man kommer gående nerifrån Lundagatan, ledande sin cykel. Han stannar till och justerar sin ryggskäck innan han styr ner från trottoaren för att komma runt dem. 📍

Hej!
Vi ~~backade~~
packade över
er hund
Många gånger.
Det var fullt.
Ni har en upp.
Hörs i morgon.

I steget som Dali

Ulf Stolt

Jag tror vi hade kommit fram till avsnitt fem eller sex av *Kielergatan* när jag inte riktigt kopplade på det igen efter resumén. Det drev nämligen förbi en kort sekvens i den från när han träffar hon i vitt vid skrivbordet i rummet i huset och får sin nya identitet.

Jag kunde inte lägga undan det. Den scenen hade varit med flera gånger tidigare under avsnitten – han kommer i morgonrock, lätt sliten och loj, in från vänster i bild, hon redan vid bordet, dagsljus i fönstren bakom – men den här gången fastnade det kvar på mig.

Mars som en villkorlig dom. Vind och regn mot rutan. Bortlängtan ivrig.

Om man fick byta – inte för att man var tvungen eller behövde eller ville det för att tillvaron just nu inte är bra – utan bara

för att man kunde göra det som ett experiment; någonting man bestämde sig för innan man somnade och sedan drömde om, sammanhängande och verkligt, hela natten.

Och fick behålla som en oför-glömlig matiné, nedsipprad genom ens väsen likt trådarna i en vävstol.

Bli någon annan ett tag. Med en helt annan bakgrund och historia. I en ny stad. På en ny gata. I en ny lägenhet. I ett nytt hus. I en ny tid.

TÄNK MÖJLIGHETEN.

Ruva en stund på egenskaperna man skulle kunna tillföra sig själv för att verkligen fylla ut kuvertet ända in i hörnen. En drömsekvens, en natt, där man kan bli precis vad man vill vem man vill hur man vill var man vill.

Vad skulle man välja? Hur skulle man ta sig an uppdraget, hur skulle själva kravspecifikationen fyllas i innan den postades?

Jag tror jag vet.

Absolut sidbena. Och betydligt bättre skägghanlag så att jag, om

"Bli någon annan ett tag. Med en helt annan bakgrund och historia. I en ny stad. På en ny gata."

jag så behagade, kunde vänta ut ett rejält spadskägg att gå och klia i när jag svepte in på något antikvariat, iförd en diskret mantel.

Borde man ha hatt?

Kanske tala med någon latent och lätt excentrisk brytning? Ha ett husdjur? Klocka med uppvridbart urverk?

Det finns en bild av Salvador Dali när han kommer upp ur tunnelbanan i Paris vid Rue de Lyon med en myrslok i koppel, blicken i kameran,

alla persedlar i ordning, käpp i höger hand för balansens skull.

Det är lite den känsla jag tror han förnimmar då, precis den sekund bilden tas och han förflyttat tyngden från höger till vänster ben som just satts i gatan, jag skulle vilja åt.

Anslaget. Blicken genom varje kuliss. Stringensen. Riktningen. Käppen som ledar mot jorden och stirrar mot rymden i ett och samma spatser.

VITSEN VORE JU

inte att vara verklig.

Eller ens rimlig. Själva idén med det hela vore ju att gå åt ett helt annat håll än det som kompassnålen inom mig brukligt brukar sträva mot som norrpunkt. Uppsöka annat. Kanske köpa ett cigarettmunstycke av handsnidat elfenben på en marknad någonstans

och slå mig i slang med pirater i något hamnkvarter.

Eventuellt äga vildhästar. Fullblod. Och dividera om växelkursen med några handelsmän och läsa Tintin på originalspråk i en fullsatt tågkupé på väg genom Europa.

Hur många språk skulle man vilja kunna tala?

När man kom där nedför Kielergatan med Salvador Dalis myrslok. På väg att vakna i sin egen säng. ☺

Samer Al Moubayed är mannen bakom en av världens mest avancerade sociala robotar – Furhat. Tillsammans med sina kollegor sammanför han människan och maskinen och uppfinner robotar som rekryterar, hjälper med skoluppgifter eller har en depression. Han ser en framtid där robotar finns överallt, men menar att robotar kan skapa en mänskligare värld. TEXT MARIA HAGSTRÖM FOTO JOEL NILSSON

LITE I HATTEN

Örmodligen var Samer Al Moubayed en av de första i Syren som hade en dator. Det var tidigt 1990-tal och hans farbror, som studerade till dataingenjör i USA, tog med en hem. Där väcktes en fascination för teknologin. Men det var inte i första hand det som gjorde att han i vuxen ålder började skapa robotar.

Han växte upp i en stor familj, där det sociala livet var viktigt. Han intresserade sig för människor, hur vi beter oss och kommunicerar. Många år senare, efter studier i datavetenskap, fann han det som förenade hans intressen - artificiell intelligens.

Det tog honom så småningom till Sverige, där han har doktorerat vid Kungliga tekniska högskolan.

– Där kände jag att allt var möjligt. Gör vad du vill, var inställningen.

Det resulterade i att den första Furhat föddes 2012. Samer Al Moubayed och hans medskapare var inbjudna att visa upp den i London, redan innan den var klar. Prototy-

pen fick de 48 timmar innan resan. Det var första gången den fungerade, men den var inte särskilt presentabel. Den hade bara ett ansikte, saknade skalle och kablar stack ut.

– Det var december, snöigt ute och en av studenterna hade glömt kvar sin pälsmössa. Vi satte den på roboten och den passade perfekt.

Folk började prata om den som "the robot with the furhat" och så fick den sitt namn.

**DET FINNS ÄVEN
ETT SAMARBETE
MED PSYKOLOGER
PÅ STOCKHOLMS
UNIVERSITET FÖR
ATT SKAPA EN
ROBOT MED
DEPRESSION.**

HOS FURHAT ROBOTIC jobbar ingenjörer, språkexperter, designers, konstnärer och psykologer. Det krävs många för att skapa en människolik robot som vrider på huvudet, höjer ögonbrynen, följer dig med blicken, pratar, ler och gör andra ansiktsuttryck.

I ett av hörnen spelar vi ett spel och diskuterar med roboten om Coca-Cola innehåller mer socker än en Snickers. Strax intill finns vådroboten Petra som till exempel kan ställa frågor om alkoholvanor och berätta om man ligger i riskzonen.

I ett rum skiftar Bill ansikte och blir Monica, eftersom det är hon som kan det efterfrågade språket kinesiska.

Samer Al Moubayed förklarar förenklat att en robot fungerar som en smartphone. Det är applikationerna som installeras som avgör vad den kan.

I dag finns det runt 100 företag i världen som använder Furhat. Först ut var Walt Disney, som ville ha en robot som kunde berätta historier för barn. Två stockholmskolor har ►

EN ROBOT ÄR TEKNOLOGI SOM ÄR MYCKET MER MÄNSKLIG. DEN TITTAR PÅ DIG, LER OCH FÅR DIG ATT KÄNNA DIG VIKTIG.

haft robotar på försök, som till exempel kan presentera ett pussel som barnen löser tillsammans med roboten. Det finns även ett samarbete med psykologer på Stockholms universitet för att skapa en robot med depression.

– Eftersom de är väldigt uttrycksfulla kan den visa tecken på depression. Den blir ett verktyg för psykologstudenter att öva på innan de träffar riktiga människor.

Ett nylanserat projekt är roboten Tengai som deltar i rekryteringsprocesser och intervjuar kandidater för ett jobb. Till skillnad från människor dömer inte Tengai. Han har inga fördomar om kön, ålder eller ursprung. Målet är att erbjuda en chans att människor bli mer rättvist bedömda.

Samer Al Moubayed berättar att det finns studier som visar att människor i vissa situationer är mer bekväma med att öppna upp och prata med en robot än en människa.

– Om du har problem i ditt liv kan det vara svårt att dela det med en människa, för att man är rädd för att bli dömd.

Pratar du problem med Furhat?

– De flesta av mina problem kommer ur Furhat, säger han och skrattar.

Om du föreställer dig framtiden, vad ser du robotar göra då?

– “The sky is the limit”. Det är upp till vår fantasi. Vi är säkra på att robotar kommer att va överallt, samma som skedde med datorn. För 40 år sen såg vi inte datorer

nånstans, nu har många tre fyra datorer. Det kommer att finnas en robot i varje hem, i varje kontor och skola. Vår vision för skolan är en robot per student, som kan lära dig att tala ett nytt språk, öva läxan, vara din privatlärare hemma.

Eller vara sällskap till någon med alzheimers, eller rent av upptäcka sjukdomen. Inom det området pågår projekt i dag.

– Tänk dig att du har en robot hemma som är med dig när du åldras. Då kommer roboten lägga märke till om du börjar bete dig på ett annat sätt eller förlora din vokabulär, och upptäcka det snabbare än en närstående som kan vara förblindad av känslor och förklaringar. Det skulle faktiskt kunna rädda människors liv.

PRECIS SOM ALL kraftfull teknologi skulle robotar kunna användas på dåliga sätt, men Samer Al Moubayed tanke är att robotar kan göra världen mänskligare. I en värld som redan är full av teknologi och där sociala moment försvunnit, tillför roboten mer socialt än en touch screen på McDonald's eller self check-in på flygplatsen.

– En robot är teknologi som är mycket

mer mänsklig. Den tittar på dig, ler och får dig att känna dig viktig.

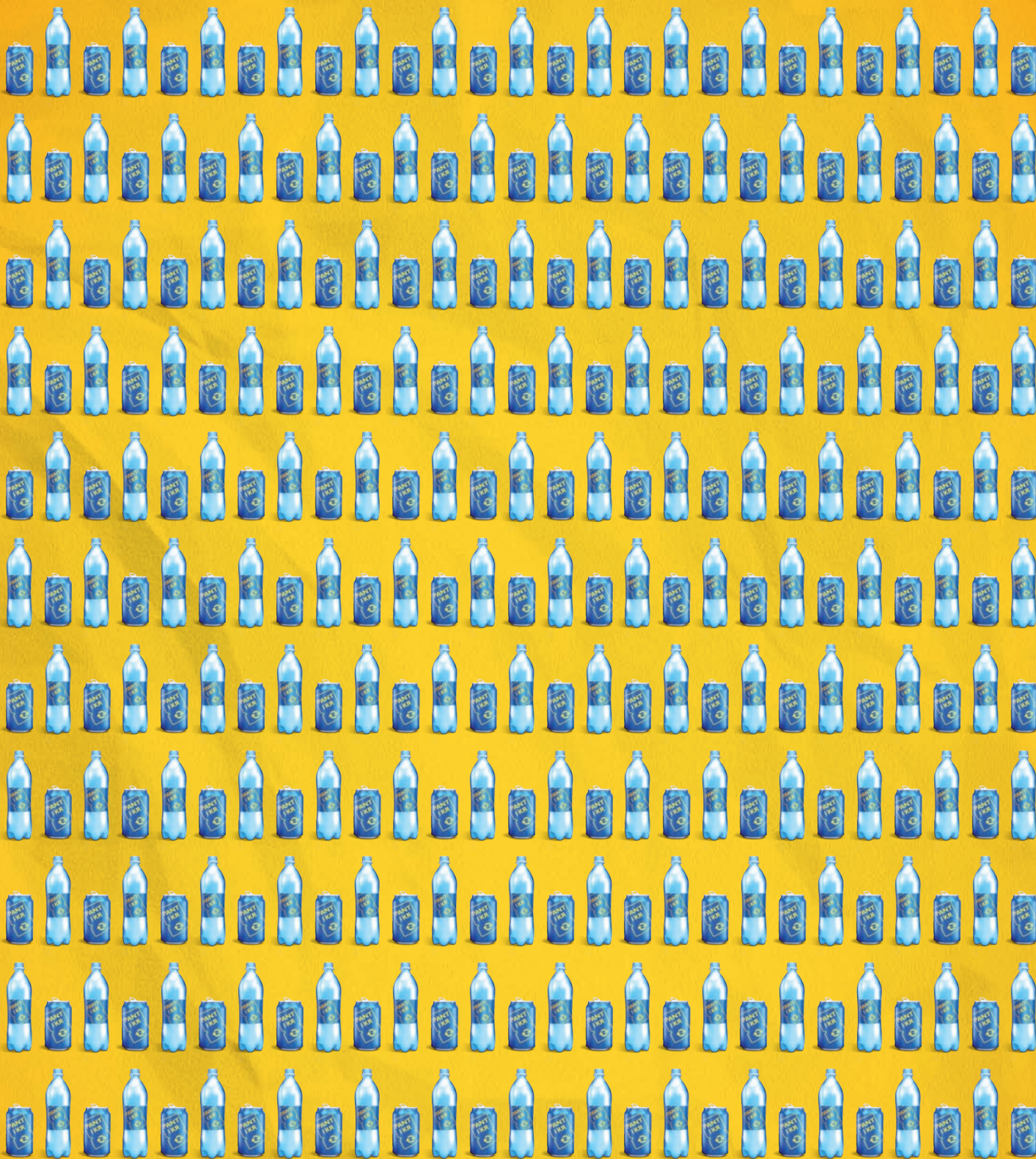
Blir det inte att robotar ersätter människor?

– En människa skulle inte ha tid att sitta med en gammal person sex timmar om dagen. I dag förser vi personen med en larmknapp. Och på flygplatsen kanske du vill ha nån vid varje gate som kan berätta när och var flygen går. Det skulle vara svårt att ställa människor överallt och träna dem i tolv olika språk för att kunna prata med olika passagerare. Tanken är inte att ersätta människor.

Roboten är också ett verktyg att bättre förstå människor, menar han.

– Den stund vi bygger en robot som är lik oss har vi förstått oss själva lite mer. Jag tror att det var därför vi började med det här från början, en fascination för människor. Det är som när vi åkte till månen. Vi jobbade så hårt för att landa på månen och det foto som vi sedan tyckte var det mest spännande var ett foto av jorden. Vi reste ut i rymden med teknologi för att titta tillbaka på oss själva. Jag tycker att roboten är något liknande. Och när vi pratar om robotar blir det alltid att vi pratar mer om människor än teknik. ☺

SAMER AL MOUBAYED FÖDD: 1982 i Syrien **BOR:** i Vasastan **GÖR:** Vd för Furhat Robotics, som han grundade tillsammans med forskarkollegorna Jonas Beskow och Gabriel Skantzel. **BAKGRUND:** Studerat till civilingenjör i Damaskus, studerat Artificiell intelligens i Belgien och doktorerat inom talteknologi och kommunikation vid KTH.

Har du mycket pant?

På våra pantmottagningar i Årsta, Frihamnen och Kungens Kurva kan du lämna in hela säckar med pant. Pantpengarna får du insätta på önskat bankkonto och du får naturligtvis samma ersättning som i butik.

Läs mer på www.pantamera.nu. Tack för att du pantar!

PANTAMERA

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Ticka

● Ticka lilla fina du,
dunen i din jacka värmer än.

Ticka lilla fina du
formen i din ficka
lenar dina nyplockade stenar.

Ticka lilla fina du
din mjuka hand i detta
evighetens land.

LB

Fortsätta livets resa

● Ni ändrade spelreglerna med de så kallade sociallägenheterna (kommunens ansvar, hyresgaranti) för hemlösa och andra i utsatt situation. Istället för att bo i ett år och sköta sig, få skriva kontrakt, ska man nu bo i två år utan att få göra det. Var det egentligen så himla genomtänkt? Motiveringen till denna ändring var "så många har blivit vräkta efter övertagandet". Två år är en evighet för många missbrukare och andra utsatta som bott 10-20 år på gatan, andras soffor och så vidare. Resultatet av dessa ändringar kan komma att bli att de överhuvudtaget inte får ett helt eget hem/lägenhet, utan får fortsätta rundvandringen från adress till adress med alla problem som det innebär. De får fortsätta livets resa i utanförskap - utan hem, ofta rätt ensam, och utan jobb.

HÄGERSKRIKAN

Förlåtelse som ringar

● Ädelstenarna
nu kan man sälja dem som brädor
eller brända länder utan ljud.

Som noter i en melodi
som tomma hus med rymd.
För jag sitter uppe och väntar i
eran hierarki
utan nyckel, död i en bil
blindskärs tid är här

Prästerskapet lär aldrig
sära läppars blå
bär förlåtelse som ringar
på vatten.

LB

Några kallar det Gud

● Med nyfikenhet
ett flyt i din takt
en kreativitet
med kraft att vara fri
en aldrig sinande källa
som dig i färger belönar
med den skapande kraft
som är av evigheten
själens öga som ser och känner
strålar och lyser mot våra vänner
Gudomliga kärleksantennor.

JAN WALLIN

Tillit

● Du kan lämna ut reservnyckeln och du
vet att du får tillbaka den.
Du kan berätta känsliga saker och du vet
att det inte förs vidare.
Du kan gråta utan
att känna dig dum.

KERSTI

STEPHEN HOCKING | LUNSPÅSH

Min kol

● I dag när jag hade tid på
vårdcentralen så blåste jag 44
procent, men jag hade faktiskt
98 procent i syresättning.

Är så stolt ändå, ska jag dö
om ett par år kanske, det vet jag
inte, det finns ju ingen garanti.

Bara jag håller dom där
cigaretterna borta helt från mig
som jag gjort detta år, faktum är
att det går en cig
till kaffet och efter maten.

Dom borde förbjudas helt
av staten. Jag vet att det går,
för börja röka igen är något jag
absolut inte får. Men i stället

för cigaretterna så har jag
faktiskt börjat snusa men jag
har också märkt att en del
män inte är alls så förtjusta,
men jag behöver ha någon-
ting i stället för cigaretterna
och då blev det snus.

Men snus är inte heller bra
för mina lungor. Nu har jag
tre dosor kvar, ska även sluta
med dom. Ville jag leva eller dö
alternativet är lätt, det är klart jag
vill leva då kan jag verkligen mig
själv gratulera.

LENA FREIJ

Otakt är världens stön

● Vad är väl dagens soluppgång
i sin stora färgrikedom
fåglars sång
alla välljud däri
vad är väl detta
mot dina galna skri

Då du elak, sur och vrång
här i dess ottesång
ren hysteri
de stiga likt
en vansinnets
helt egna symfoni

Ej i dur
icke moll
men i mani
gång på gång
ett blomsterfång
med ättika, etter däruti

Med vitterheten kvick
trilskas i sin ilska kär
i bittra små stick
hackar och skär
I allt det sköna som är
lacker du och svär

I all sin prakt
sammet o siden
i gevär och givakt
du allt en visare
men som sagt
i otakt

Med tiden

JAN WALLIN

CREATIVE COMMONS

Snöröjningen

● Den här gången vill jag skriva om snöröjningen, en del privata som sköter gatorna. Det är många som halkat på grund av dålig skötsel på gator och trottoarer. Stockholms stad har sålt ut till privata aktörer som tar hand om gatorna. När man

söker vård för skador som uppstått kan man få vänta tjugo timmar innan läkare tar hand om en. Det är förfärligt.

Jag känner en kille, hans kompisar jobbar åt Stockholms stad med gatuunderhåll, han berättar att det

inte finns tillräckligt med maskiner, det kan man hyra. Kanske kan man bygga taken annorlunda på husen i framtiden för att undvika snö på trottoarerna.

Vakna nu politiker som har ansvar för gatorna i Stockholms stad. Ni har

hög lön men skattepengarna går till allt annat skit. När det gäller människor då sparar ni. Jag tycker vi måste protestera mot politikerna i Stockholms stad, det kan inte fortsätta så här år till år.

TOINI, KLARBERGSGATAN

Saltade pärlor

● Snittblommor saltade pärlor halvt tickande bomb, fattigdom

Sitt bara kvar kära du, collage jag kommer med dryck ett sinnets pratkvarn smeker

riksdagsledamöter en kvinnoport färgade syren och blått

Kärlek till kvinnor och deras barn tiden är inne svara att du dugera.

LB

Lilla bilden i den stora

● Det lilla fotot som sitter intill det stora, jag vet inte hur det kom dit, kanske jag tappade det på golvet inne på redaktionen.

Fick i alla fall pengar av mina tre syskon som förstod att jag ville fixa håret. Jag ville testa att ha det i flätor. Jag fyllde ju femtio år så det vart dyrt, det tog ungefär fyra timmar. Emellanåt så vred jag kroppen åt olika håll. "Vad skönt", tänkte jag, "nu slipper jag platta håret". För när det var klart minns jag hur jag liksom slängde håret fram och tillbaka. På morgonen slängde jag upp håret,

satte dit ett hårband, gick och tittade mig i spegeln.

Jag var jättenöjd men mina syskon gillade inte alls flätorna, dom sa att det inte passade en femtioåring.

Tandtråd är en mycket bra idé, knöt en knut runt flätan som höll på att ramla av, det var helt ok att ha flätor trots att det oftast är unga människor som har dom. Jag har lite speciell klädstil säger en del, men det bryr jag mig inte om.

Minns att jag kom in på redaktionen vid Zinkensdamm, Ingmari såg mig och böjde sig framåt, då frå-

gade jag om hon kunde ta ett foto på mig. Hon tyckte det var så fint, så hon i alla fall, jag blev jätteglad och efteråt gick jag och köpte en sån där väska man har runt halsen, en röd i skinn.

Väldigt bra att ha när man säljer tidningar. Så exakt utanför redaktionen intill väggen på Krukmakargatan fotade Ingmari mig, det blev faktiskt ett fint foto. Jag har det hemma.

Tack för mejlet Viktoria Karlsson, om du köper tidningen.

LENA FREIJ

Plötsligt slocknar Stockholm. Strömmen går. Totalt. Hela innerstaden blir strömlös på en sekund och allting runt omkring oss som behöver elektricitet för att fungera upphör att göra det. Vad händer då i staden? Vad händer med staden? Vilka blir vi? Hur betar vi oss mot varandra? TEXT ULF STOLT ILLUSTRATION EMMA HANQUIST

Strömlös stad

Det är fredag eftermiddag. Mitten av april. Vi kan säga att klockan är strax efter tre.

Staden är sitt vanliga jag.

Utanför en musikaffär i Götgatsbacken turas ett antal lokala band om att spela några låtar var i vad som liknar en improviserad gatufestival. Det står människor i en halvcirkel framför det som utgör den tillfälliga scenen på gatan – två högtalarstaplar, några utlagda mattor, ett par förstärkare, ett trumset – och cyklisterna som kommer stretande nerifrån Södermalmstorg är inte helt nöjda med framkomligheten.

En piket bromsar in vid Björns trädgård och skjuter upp dörren.

På perrongen vid Odenplan samlas fler och fler människor på den sidan där de norrgående tågen passerar. Enligt skylten har det varit någon form av tekniskt fel som nu är åtgärdat, men trafiken är inte

ikapp ännu och det kommer ingen information – varken i högtalarna eller på skyltarna i taket – om när nästa tåg kommer.

På Sturehofs uteservering tappar en kypare en bricka med avdukade ölglas i stenläggningen mellan borden, kraschen får några förbipasserande att snabbt titta åt det hållet.

Nere i mikrofilmssalen på Kungliga biblioteket håller en skolklass från Bromma gymnasium just på att spola tillbaka sina mikrofilmer. De läser en kurs i media för tillfället och har tittat i gamla dagstidningar hur bevakningen av Palmemordet såg ut dagen efter det skedde.

Vid Centralstationen är det lindrigt palaver i taxikön. En av trafikvärdarna försöker hjälpa ett större sällskap som ska till Arlanda att få tag i två bilar, men det finns inga stora bilar lediga och i oron över att missa sitt flyg är de inte sina mest vänliga jag.

Linda Kvarnlöf

lektor i sociologi och biträdande studierektor vid Risk and Crisis Research Center vid Mittuniversitetet i Östersund: **Får väldigt luddiga svar av stockholmarna hon intervjuar när hon frågar hur de förberett sig för en kris.**

På väg ner i rulltrappan på NK kommer en ung man just ihåg att han hade en påse från en annan butik med ett par nyköpta chinos med sig in i provrummet och att han glömt kvar den och nu måste byta rulltrappa, ta sig tillbaka till butiken igen och hoppas att påsen är kvar.

En äldre dam med rullator ber två förbipasserande om hjälp att öppna dörren in till matbutiken vid S:t Eriksplan.

Ur högtalarna på Systembolaget på Rosenlundsgatan: "Kan Micha komma och öppna kassa tre tack, Micha till kassa tre, tack".

Någon stjälar ett vykort i shopen på Moderna Museet.

Precis då går strömmen. Allt slocknar. Hela innerstaden blir strömlös på någon sekund och allt det vi har runt omkring oss i vardagen som drivs av elektricitet upphör att fungera.

Vilka blir vi då?

DE KLARAR SIG BÄST

1 Människor i landsbygden klarar sig bättre, och är bättre förberedda än storstadsbor, vid ett strömavbrott.

2 Efter orkanen Katrina 2005 i New Orleans lyftes det faktum fram att hemlösa människor var mer motståndskraftiga än andra grupper och klarade krisen bättre – kände till staden väl, visste var det var tryggt att vistas, var rörliga och hade mat och kläder med sig.

3 Människor som vistas och kanske lever i det offentliga rummet borde man i krisberedskapshänseende titta mer på.

Den privilegierade vardagen kan bli en sårbarhet vid en kris, det är ju kontentan av det hela. *Linda Kvarnlöf*

EN SAK VET man med säkerhet – invånarna i Stockholm har en helt annan förväntan på vilket stöd de ska få av samhället vid ett eventuellt stort strömavbrott, än vad människor i glesbygden har.

När Linda Kvarnlöf, lektor i sociologi och biträdande studierektor vid Risk and Crisis Research Center vid Mittuniversitetet i Östersund, intervjuat invånare i glesbygden i Norrland och i innerstaden i Stockholm svarar nästan alla att "det är klart jag har ett eget ansvar".

– Men det är en större okunskap i storstäderna hur man ska ta det ansvaret. När jag frågar hur och om vilka åtgärder de vidtagit, blir svaren ofta lite luddiga i de här Stockholmsintervjuerna.

Vad tror stockholmarna de behöver mest hjälp med vid ett stort strömavbrott?

– Man är van att handla varje dag, har inte bunkrat mat och har inte mycket mat hemma. Det

urbana stockholmslivet är till stor del väldigt icke-planerande. Man funderar mycket på vad som händer med butikerna om det blir ett längre strömavbrott, om de inte har öppet.

Stockholms stad har en förväntan på att stockholmarna är förberedda för att klara sig på egen hand en viss tid, i händelse av en kris.

– Hemberedskap och att klara av ett hushåll i kris handlar mycket om att laga mat, ha vatten, hålla huset varmt.

Det finns en särskild aspekt av krisberedskapen i storstaden som Linda Kvarnlöf tycker man borde diskutera mer. Och kanske lära sig av.

– Vad händer med krisberedskapen om man inte har ett fast hem? Om man är rörlig i sitt boende, har tillfälliga boenden.

– Mycket av diskussionen kring krisberedskap utgår från att du har ett fast hem och är ganska kärnfam-

iljsorienterad. Jag tror både det urbana lägenhetsperspektivet – och att man lever i det offentliga rummet – är ett intressant perspektiv som det behöver tittas mer på.

Hon berättar att i utvärderingar efter orkanen Katrina i New Orleans i augusti 2005, lyftes hemlösa människor fram som en grupp som klarat sig bra.

– De var mer motståndskraftiga än många andra grupper. Man kände till staden väldigt väl, visste vilka platser som var trygga, var det inte skulle svämma över. Och man hade mycket med sig i det att man är rörlig i sitt boende, hade med sig kläder och mat.

– Den privilegierade vardagen kan bli en sårbarhet vid en kris, det är ju kontentan av det hela.

SÅ HUR SKULLE vi då agera och bete oss mot varandra om vår privilegierade innerstadstillvaro plötsligt slocknade bort runt omkring oss? ►

– Svårt att veta. Finns inte så mycket forskning om att hela städer slocknar. Men om vi ser på annan forskning från orkaner eller stora bränder, eller stormen Sandy i New York för några år sen – man är skit-trevlig mot varandra, trevligare än en vanlig onsdag. Det är detta jag tycker är både fascinerande och lite härligt – ju sämre det är, desto bättre betar vi oss, berättar Misse Wester, gästprofessor vid Lunds universitet, avdelningen för Riskhantering och Samhällssäkerhet.

Och det beteendet består, även om krisen drar ut på tiden.

– Ser vi på Aleppo, till exempel, där inbördeskriget pågått i årtal, de äter inte upp varandra eller slåss, man håller ihop sin egen grupp. Den kan vara större eller mindre, och sån att man inte gärna släpper in andra i den till en början. Men vi är ju smarta och förstår att det går bättre om vi samarbetar.

– Om alla är på samma Maslow-nivå blir vi mer solidariska, vi ser mer spridning i beteende ju mer olika människor har det. Om hela gruppen är på samma nivå knyter vi starka sociala band.

Misse Wester skrattar till och berättar att hon ”är en cynisk jävel och är glad att det är så här”.

– För det trodde jag inte när jag började forska på det. Det är osexigt att säga det, men det är så här det ser ut.

En kris väcker också andra känslor i oss människor, berättar hon – kärlek, glädje, tacksamhet, ödmjukhet – som det dock inte talas mycket om.

– All den här fantastiska medmänskligheten som strömmar ut måste vi bli bättre på – jag vet dock inte hur... – att låta ta vägen nåstans. Och förstå att det sker om och om igen. Och det sker från den lilla trafikolyckan med en blomma och

en nallebjörn vid vägkanten till det enorma blomhavet på Sergels torg.

Misse Wester är övertygad om att invånarna i Stockholm kommer att klara av ett längre strömavbrott ”mycket bättre än de själva tror”.

– För att vi gör det tillsammans. När det sker en kris ser vi att det blir så att de normala rutinerna inte finns längre. Det kan både finnas nåt utmanande och en viss lockelse i det. Det kan ta fram nåt bra i oss. Nåt i det här krisavbrottet lockar oss, därav uppmärksamheten kring det hela tiden.

Ett längre strömavbrott skulle heller inte få oss invånare att uppfatta situationen som direkt livshotande, vilket påverkar sättet vi betar oss på i våra relationer till människorna runtomkring oss.

– Det finns ju liksom grader i helvetet. Vi hinner hjälpa på ett annat sätt. Skulle strömmen gå i Stockholm finns det jättemånga matbuti-

Misse Wester

gästprofessor vid Lunds universitet, avdelningen för Riskhantering och Samhällssäkerhet: **Ser sig själv som "en cynisk jävel", men blev glatt överraskad när hon började forska och insåg att verkligheten var tvärtemot vad hon trodde.**

Du kommer att vara trevligare när du evakuerar ett brinnande flygplan än du var när du gick ombord på det. Misse Wester

ker vi förmodligen skulle bryta oss in i till slut, vilket är olagligt. Men vi skulle ge mat och grejer till varandra. Dela med oss.

För det är just människorna runt omkring oss som är viktigast vid en krissituation.

– En storstad är alltid mer sårbar än en landsbygd för du har människor som bor på sätt som inte bidrar – det är inte bra att bo i ett hyreshus, du har begränsade möjligheter att hämta vatten eller få toaletten att fungera. Men du har fler människor runt dig du kan göra nåt tillsammans med.

Misse Wester tror att staden är så pass förberedd på ett längre strömavbrott, eller någon annan kris, som man kan vara.

– Det är klart att man alltid kan fila på detaljer, men det som blir en paradox i det här är att en kris är per definition alltid oväntad. Ett avbrott mot det normala. Om vi

vore förberedda och kunde hantera det vore det inte en kris, då vore det en händelse, olycka, incident. En kris är per definition kaos.

Och då betar vi oss civiliserat mot varandra. För vi vet att vi bara kan klara detta genom att agera tillsammans.

– Exakt. Du kommer att vara trevligare när du evakuerar ett brinnande flygplan än du var när du gick ombord på det.

FÖR ATT STOCKHOLM ska slockna helt, att strömmen ska gå i hela stan och att strömavbrottet består i kanske en vecka eller längre, krävs en extraordinär händelse. Eller händelser.

Så här svarar Joakim Evertson, chef för elberedskap på Svenska kraftnät, per mail på frågan vad som krävs för att helt släcka ner Stockholm:

”Orsaken till ett så långt elavbrott som tio dagar till två veckor skulle

Joakim Evertson

chef för elberedskap på Svenska kraftnät: Ser flera orsaker till ett stort strömavbrott. Och att man har god beredskap om det ändå skulle ske.

kunna vara flera.

Det kan röra sig om omfattande tekniska fel eller sabotagehandlingar på många platser samtidigt. Som skydd mot detta har Svenska kraftnät och nätbolagen omfattande tekniska säkerhetsåtgärder, redundanta matningsvägar och fysisk säkerhet på elanläggningarna. Om ett avbrott ändå skulle ske finns det en reparationsberedskap som är förberedd att hantera olika typer av fel.

Utöver detta bekostar Svenska kraftnät som Elberedskapsmyndighet även en insatsstyrka som är särskilt tränad och utrustad för att hantera stora skador i elnätet.”

När serien *Nedsläckt land* visades på SVT i februari lät man en solstorm vara orsaken till det strömavbrott som släckt landet.

Man har mätt solstormar på jorden med hjälp av särskilda magnetometrar sedan 1840-talet. Den ►

ORSAKER TILL STRÖMAVBROT

1 *Omfattande tekniska fel som skapar så kallade kaskadefekter på flera ställen samtidigt.*

2 *Att det sker ett medvetet sabotage och att det sker på flera ställen samtidigt.*

3 *Att det blir en solstorm liknande The Carrington Event 1859 som slår ut elnätet.*

OM STRÖMMEN GÅR

1 Kommer stockholmarna att klara sig ganska bra efter omständigheterna, även om det är svårt att veta hur många som förberett sig för att kunna klara sig i 72 timmar.

2 Kommer avloppsnätet och vattenledningarna klara sig ett tag på reservkraft, sedan kan det bli översvämningar med avloppsvatten, vilket blir ett bekymmer.

3 Kommer det att skapa problem som, oavsett hur väl förberedda alla inblandade parter är, inte går att förutse. Annars är det per definition inte en kris.

Vid en kris går hjälpen till dem som bäst behöver den. De allra flesta måste därför vara förberedda på att klara sig själva en tid. *Jonas Lauri*

kraftigaste solstorm som uppmätts är den som kallas för The Carrington Event, döpt efter den brittiske astronomen Richard Carrington, som inträffade 2-3 september 1859. En solstorm av den magnituden i dag skulle skapa kaos över hela världen, men ha störst påverkan i länder närmast polerna.

En solstorm innebär att laddade partiklar slungas från solens yta mot jorden i hög hastighet. Efter det följer en våg av plasma som trycker ihop jordens eget magnetfält. Och det är det som påverkar högspänningsledningar och kan orsaka svåra strömbrott.

I en engelsk studie från 2013 om extremt rymdväder, publicerad av The Royal Academy of Engineering, beräknar man att om en solstorm av liknande styrka som The Carrington Event sker i dag, skulle alla stora huvudtransformatorer i England, Wales och Skottland skadas svårt. Med en beräknad reparationstid

mellan några veckor till flera månader. Hur det avbrottet påverkar de lokala elnäten är svårt att beräkna, men allt från timmar till dagar utan ström lär troligen inträffa.

En solstorm i magnituden av The Carrington Event beräknas ske – det finns lite olika studier och beräkningar rörande detta – ungefär en gång på 100-200 år.

OM ETT STÖRRE strömbrott inträffar i Stockholm – eller när det gör det... – så kommer hantering av dess konsekvenser att engagera både kommunala och statliga myndigheter och organisationer och aktivera samarbeten på både lokal och länsnivå.

– Det sker mycket övningar och annat på kommunal-, eller länsstyrelsenivå, eller inom olika branscher som telekom eller elbranschen, de övar scenarier i olika omfattning med mer eller mindre strömbrott, berättar Jan-

Jan-Olof Olsson

handläggare på Myndigheten för samhällsskydd och beredskap: **Anser att man kanske inte övar på hur det skulle bli vid ett stort strömbrott i Stockholm tillräckligt ofta.**

Kjell Lindgren

inspektör och talesperson för polisen Region Stockholm: **Tror att påverkan av ett strömbrott i stan kommer att bero på hur gemene man betar sig.**

Olof Olsson, handläggare på Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

– Det blir ju extra besvärligt för många verksamheter och påverkar mycket om det blir ett totalt strömbrott. Man kanske inte övar på det så ofta som man borde.

När ni övar, hur ser det scenariot ut? Hur betar sig stockholmarna?

– Erfarenhetsmässigt är det så att när det sker en kris i nån form så hjälps man åt i högre grad än vad man annars brukar göra. Människor ställer upp och hjälper de som behöver hjälp. Ingenting tyder på att det skulle gå till på ett annat sätt i Stockholm.

– Men ett kristillstånd är inget tillstånd vi människor är byggda för, då kan vi bli lite irrationella.

Vatten, avlopp, värme, vad är mest känsligt av detta för ett strömbrott?

– Vatten produceras ju oftast i anläggningar som har tillgång till

bra reservkraft, just i Stockholm vet jag att det är så.

– Avlopp bygger till viss del på självfall. Där finns också lågpunkter där vi pumpar avloppsvatten till ren ingsverk, det bygger ju lite på hur väl försedda reningsverken är på reservkraft. Just i Stockholm finns det på flera ställen, vilket gör att de ändå kan fungera. Men det kan vara på några olika punkter där man inte får bort allt vatten där det kan bli lokala översvämningar med avloppsvatten, det är ju ett bekymmer.

– Om människor skulle ge sig ut och göra sina behov i en stadsmiljö blir det snabbt en sanitär olägenhet. Speciellt på vissa ställen.

Hur inträffar ett totalt strömbrott i Stockholm?

– När det inträffar ett fel i ett elsystem blir det samtidigt en påverkan på övriga delar av systemet. Om man har en svag punkt som är lite halvlatent kan det utveckla sig till ett fel som skapar oreda i elsystemet, det kan göra att fel som kanske skulle inträffat om några år sker inom en timma i stället. Vilket gör att man kan få det man kallar kaskadeffekter – att ett fel triggar igång ett annat fel.

– Det kan medföra att det blir mycket last på andra anläggningsdelar, vilket gör att de blir överbelastade och får fel. Så även större avbrott kan ha mer eller mindre naturliga orsaker.

Vad, bedömer du, är sannolikheten är för det?

– Det elsystem vi har fungerar ju lite för bra egentligen, det är sällan det inträffar allvarligare elavbrott. Det är ju trots allt en tekniskt avancerad infrastruktur. Det gör att det kan inträffa fel och det kan ta tid att laga.

– Även om systemet är robust kan det mycket väl hända och då drabba ett större område.

DET KOMMUNEN ANSVARAR för i vardagen ansvarar man även för i händelse av

en kris, berättar Jonas Lauri, tillförordnad säkerhetsdirektör på stadsledningskontoret på Stockholms stad.

– Vid en kris går hjälpen till dem som bäst behöver den. De allra flesta måste därför vara förberedda på att klara sig själva en tid.

Hur många stockholmare tror du följt uppmaningen i foldern – Om krisen eller kriget kommer – som gick ut till 4,8 miljoner hushåll i Sverige våren 2018 och förberett sig för att klara sig själva en tid?

– Svårt att ge en uppskattning på detta. En hypotes är att boende på landsbygd har en större möjlighet att klara sig då de oftare har möjlighet att elda för att kunna laga mat och få värme. Storstadsbon har lite mer begränsningar.

– Vi ser att det är fler och fler som faktiskt förbereder sig och skaffar sig nödvändig proviant, exempelvis en krislåda.

ETT TOTALT STRÖMVBROTT i staden kommer att ”skapa problem vi inte egentligen har en chans att öva på, det beror på hur gemene man agerar”, säger Kjell Lindgren, inspektör och talesperson för polisen Region Stockholm.

Hur tror du stockholmarna skulle agera?

– Det går inte att ha nån egentlig uppfattning. Om man ser till tidigare händelser – skogsbränder, torkan, extremväder – så visar det sig att gemene man är duktigare än man kan tro. I alla fall utanför storstäderna, där hjälper man varandra.

– Jag tror vi kommer klara oss förhållandevis bra om det inträffar. Det blir ju några grupper i samhället som får det tufft, exempelvis människor med funktionsnedsättning, men det blir i första hand inte en polisiär angelägenhet.

Annan typ av brottslighet?

– En människa i kris som inte fått nån mat, värme eller nånting, till

Jonas Lauri

tillförordnad säkerhetsdirektör på stadsledningskontoret på Stockholms stad: **Har svårt att uppskatta hur många stockholmare som förberett sig för att kunna klara sig själva en tid i händelsen av en kris.**

Veronica Sandström

chef för riskhantlingsavdelningen, Stockholms brandförsvaret: **Tror att ett elbortfall i Stockholm under längre tid kommer att påverka både staden och stockholmarna stort.**

slut inträder en desperation – du försöker ta dig in där det är varmt eller få tag på nåt att äta. Den typen av brottslighet lär vi ju se.

VERONICA SANDSTRÖM, CHEF för riskhantlingsavdelningen, Stockholms brandförsvaret, ser att ett totalt strömbrott i Stockholm skulle orsaka stora problem i staden ganska snabbt.

– Elbortfallet kommer ju att orsaka olyckor, vår larmbelastning kommer att öka och vi kommer ställas inför nya utmaningar.

– I ett samhälle som är så oerhört elberoende kommer det få stora konsekvenser för kommunikationen. Så länge du kan ladda din telefon är det ju bra, men telemasterna i stamnätet som driver kommunikationen går ju inte på reservkraft hur länge som helst heller. När de fallit bort kommer det ju påverka både samhället och medborgaren stort. Ⓢ

MED EGNA ORD

Smekt av döden

● Jag blev smekt av döden i dag. Han var liten och svart. Otroligt ful med ett stort grin vita tänder.

Jag blev smekt av döden idag hans ögon var halvslutna hans ansikte hjärtformat svart med ett stort grin vita tänder.

Jag blev smekt av döden idag, men då smekte jag döden tillbaka och han bytte genast plats till den mittemot, bakom elden, mellan de två andra döda.

LB

Vanlig arbetare

● Nej, nu får det vara nog. Jag tror att man ska byta bana och bli en vanlig Svensson. Som jobbar hela dagarna, handlar när dom slutat för dagen, hem, laga mat, kanske se på tv, sen är det dags att gå till sängs och vänta på att väckarklockan ska ringa. Så börjar en ny dag igen.

Vad jag tror så är det nog bara en dag som dom är riktigt glada. Gissa vilken, jo det kan jag säga, lönedagen. Om det blir några pengar över. Det ska betalas räkningar, nöjen, tanka bilen, åka en extra sväng med fulltank. Nej, jag tror inte jag vill ha det så. Sov dåligt, ångest på söndagar för måndag, ny vecka.

406

Varför stänga Klaragården?

● Sitter vid köksbordet och bläddrar i numret som kom ut idag.

Plötsligt får jag se en byggnad, "men det är ju Klaragården", tänker jag för mig själv. Kul med reportage för det var ju ett tag sedan någon tog upp det. Men när jag börjar läsa hänger helt plötsligt hela överkroppen över köksbordet samtidigt som jag drar upp ena armbågen och vilar vänster hand i den.

Jag har ju gått så många år där. Jag är snart sextio bast och alla vi kände alla i min generation har gjort det. Det var bra stämning och åren gick sen blev det plötsligt lite annorlunda. Då öppnade dom 7.30 på morgonen och stängde 19.30 på kvällen. Sen kom 80-talisterna som var yngre än oss. Minns att jag och en kvinna sa "stackars unga människor, det är så tragiskt och sorgligt" och resten förstår ni säkert?

Du som uttrycker att Klaragården ska stänga, du sitter väl vid ditt skrivbord, du har lön som alla andra, men hur tänker du egentligen, du som är chef över Klaragården? Sen läste jag att du skyllde på trapporna, att dom inte alls var okej och att luften inte heller var bra. Trappan är inte

alls dålig och vad är det med luften? Jag har gått så många år där och har aldrig känt något som du påstår. Märker du inte att du börjar klaga på att det inte är bra på Klaragården för oss som går där?

Jag började gå där på nittiotalet, det var väl 1996 ungefär.

Klaragården ska stängas och jag blev så förvånad när jag läste det. Den byggnaden och verksamheten behövs. Tjejerna som bor ute kommer in och duschar, tvättar kläder och sover en stund. Får ett mål mat varje dag som tillagas av en anställd kock och du påstår att det är dålig lukt och att långa trappan inte alls är okej?

Hoppas du tänker till eftersom du är chef. Jag tycker att det är synd men kan inte yttra mig mer än att skriva denna text.

LENA FREIJ

Där elementen möts

● På en öde strand
Dit ljuset inte når
Förtöjningsplats till färjan
Som färdats fram och åter
Sedan tidens första vår
Så länge någon minns
Färjan som ännu kommer
Färjan som sedan går
Denna plats av aftonglöd
Där färjan går likt kärlek röd
Tar dig dit
Morgonsolen finns

JAN WALLIN

Där i Hagman kan alla helst skena

● Se hästen i hagen, vad gör den
Skenar runt o har fattat galoppen
Där mitt i värsta nederbörden
Detta nedfall som icke var droppen
Nej, hej o hö vad iskristaller
Som ned från dessa skyar faller
Ja denne gamle dragelkamp
Fick hex fux flux i hela kroppen
Sätter av i hageltramp
En hovsam gång av hagelstamp
detta God blåsen skodda väsen
Hingstvän så travligt hageldamp

JAN WALLIN

FÖLJ OSS PÅ INSTAGRAM

@situationsthlm

Från frö till blomning

● Jag känner mig som ett frö som planterats i dålig, möglig jord som gjort att jag varit möjlig, rutten och aldrig haft någon näring att växa ur. Den mörka, kalla jorden insnärjd i en massa rötter av ondska som hållit mig fången, aldrig fått se verkligheten och ljuset över jorden. Men nu så börjar solen skina och det öser ner näringsrikt vatten så jag får fart att växa och tvingas upp ur alla jordlager, börjar se ljuset, känna värmen. Men jag är så rädd, så full av en massa känslor som gör mig orolig och stressad, är helt enkelt livrädd, vilsen, vill bara tillbaka ner i under jorden till tryggheten.

Jag gråter. Vill sluta växa. Det känns som jag växer mot min kontroll, vill fly, krympa tillbaka, för jag är så rädd, så ovan. Känslor blir ångest och dom skapar fullt kaos,

smärta, vad är det som händer... Detta är så läskigt, så otroligt, fattar inte och vet inte om jag vågar? Att bli en ny människa, programmera om mig att tro på mig själv, ansvaret, alla känslor och bara att bli en vuxen med egna beslut och ansvar ingen annan att skylla på inget att skylla på.

I hela mitt fyrtioåriga liv har jag varit en fånge i självhat, negativism, aldrig gjort något bra, aldrig sett mig själv, ful och misslyckad, full av hopplösa mörka tankar och känslor. Jag har aldrig ens existerat, aldrig funnits, ingen identitet bara ett spöke med massa jobbiga känslor men inget verkligt jag.

Men nu börjar det växa fram en vacker kvinna som börjar bli verklig, jag börjar se, känna och uppleva, känna smaker, beröring. Allt detta är

AVBYRN

så levande, verkligt och det skrämmer mig, jag gråter, har ångest så himla annorlunda och nytt vet inte om jag vågar släppa in denna kärlek till mig själv? Men visst är det häftigt att börja se sig själv med friska ögon – "Wao, vilken käklinje, vilka ögon, muskler som jag längtat efter att få – jag har verkligen lyckats träna med resultat, för första gången har jag lyckats uppnå något jag strävat efter.

Men vet inte om jag är mogen och färdig att våga välkomna dig ännu, är så rädd och osäker, alla dessa känslor skrämmer skiten ur mig. Hur ska jag orka, våga, stå ut tills jag är på den trygga, lugna, friska sidan. Fuck vilken resa, Jesus hjälp mig att nu våga växa till den vackra blomman du tänkt dig från början.

SIT75

Tankar från min dagbok

● Jag sitter och tänker på hur jag bara tittat ut över vattnet då jag gått ner mot Gamla stan från Söder många gånger, så många gånger mina fötter gjort sällskap. Jag har vandrat och gått på Söder, ibland har jag suttit och jag har svävat hit och dit, känt mig vilse, hårda vindar har blåst emot min rygg så jag har haft lättare att gå. Jag tror att jag känt mer lycka typ om solen hade liksom landat i vattnet. Jag har längtat efter mina barn, ett tomrum, mina tårar har fallit ner och det har sett ut som smälta pärlor på min tröja.

Jag vill ha hit våren, den känns mer som ett gott tecken. Bara när man möter människor, vilken skillnad mot nu.

Men jag och andra vi får vänta, för den kommer utan att vi är beredda. Jag känner mig bedragen på mitt liv, det finns så mycket smärta och elände vi inte ser, dom är helt bortglömda, en del av oss, papperslösa stackars människor. Men det är bara att bita ihop. Jag bor i ett tryggt land så varför sitter jag och klagar? Fast ibland känner jag mig exakt så här.

Sen vill jag berömma dig Markku, du skriver så väldigt bra. Utifall du skulle undra.

Kram på dig, kram till alla i Uppsala som läser, jag kanske kommer ner, Björn, då jag åker till Uppsala nästa gång. Fridens liljor.

LENA FREIJ

A photograph of a man with grey hair, wearing a dark jacket and jeans, playing an acoustic guitar in a subway tunnel. The tunnel walls are covered in white tiles with a geometric pattern. A staircase is visible on the right side of the frame. The man is looking upwards and to the right, smiling slightly.

Livet under låtarna

.....

Per Hellberg har spelat i Stockholms tunnelbana i 57 år. Terje Larsson har tagit med sin balalajka till gator och torg i 30 år. Vi har träffat två av stadens få gatumusikanter och pratat minnen, konkurrens på gatan, människors snabbare steg och andra gatumusiker som passerat staden genom åren. **TEXT MARIA HAGSTRÖM FOTO MARTINA HOLMBERG**

.....

Per Hellberg spelade på invigningen av Mariatorgets tunnelbanestation 1964. Ån i dag står han där och sjunger tidiga morgnar. Då med några verser av Evert Taube, nu mestadels egenskrivna låtar.

De finska gubbarna med dragspel och mannen som spelade på såg, var tydliga vårtecken. Om våarna brukade mannen med basker dyka upp på Södermalm och Per Hellbergs mamma skickade fram honom med en slant. Det var nog så det började. Och sedan, som trettonåring med några inövade ackord i fingrarna och en lånad gitarr, begav han sig till Gamla stan för sitt första framträdande. Det är 57 år sedan nu. Och när Mariatorgets tunnelbanestation sedan invigdes 1964 var Per Hellberg förstås där och lirade.

– Vi bodde tvärs över gatan, morsan ägde hela kåken. Vi var lite sura först över att vi inte fick tunnelbanan i vårt hus, det var ju stort på den tiden.

Han kunde tre låtar: "Visa vid midsommartid", i alla fall första versen, "Vem kan segla", båda verserna, plus första versen på Evert Taubes "Oxdragarsång".

– Precis när jag hade spelat klart de tre låtarna kom vakterna och körde ut mig. Helt perfekt, jag kunde ju inget mer och det hade folk märkt annars.

Han fick bra med pengar. Målet var att få ihop till cigaretter, John Silver utan filter.

– Men jag tror att jag skyllde lite på det. Egentligen älskade jag att sjunga, det är fortfarande det bästa jag vet.

I dag, över ett halvt sekel senare, sjunger han fortfarande i nedgången till Mariatorgets tunnelbana om mornarna.

*"Jag musiserar, under all kritik
i tunnelbanan*

*Ett inventarium, snart är jag antik
en gammal vana"*

Oavsett vad han gjort genom åren – varit sångpedagog, jobbat med personlig utveckling för chefer eller spelat på ungdomsgårdar med "Konvaljen" – har han hela tiden hållit gatumusiserandet levande.

Förutom Mariatorgets tunnelbana spelar han vid Skanstull, Rådmanngatan, Gärdet och Gamla stan, och har lagt märke till att tempot ökat i stockholmarnas steg.

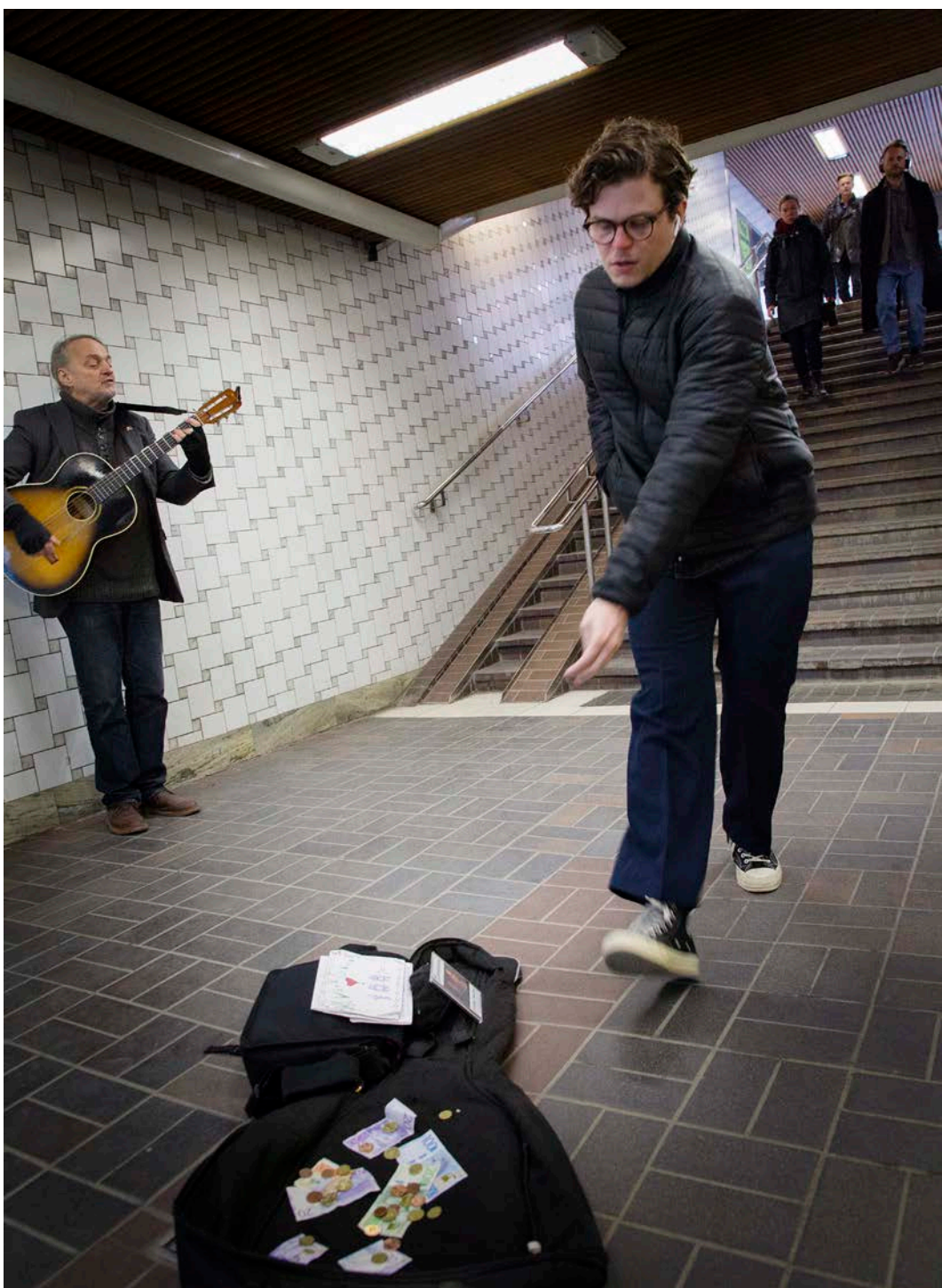
– Det har ju satts upp digitala skyltar på stationerna så att man ser redan i entrén när tågen går. Där börjar folk att springa.

Det är svårare att få ögonkontakt i dag. Ibland kommer fler på rad som kollar ner i mobilen, men ändå lägger pengar.

– Då tänker jag: vad fick de för upplevelser av det där? Men folk är väl mer kompetenta till multitasking än vad man tror, säger Per Hellberg och skrattar.

PRECIS NÄR JAG HADE SPELAT KLART DE TRE LÅTARNA KOM VAKTERNA OCH KÖRDE UT MIG. HELT PERFEKT, JAG KUNDE JU INGET MER OCH DET HADE FOLK MÄRKT ANNARS. **Per Hellberg**

▼ *Per Hellberg har alltid gillat att lira i tunnelbanan. Han sjunger främst för att han mår bra av det, men att andra blir glada och det blir en extrainkomst är en fin bonus.*

▼ *Terje Larsson började spela på sin mammas turistbalalajka. I dag har han en elektrisk anpassad för ändamålet. Sista åren har det blivit alltmer jazz för honom. Det händer också att han tar med gitarren och sjunger några Dylanlåtar.*

PÅ TORGET I Alvik packar Terje "Dr Balalajka" Larsson upp sin förstärkare och elektriska balalajka. Solen har precis tittat fram när tonerna av "La vie en rose" hörs över torget. Det är på gränsen till för kallt i dag, fingrarna blir snabbt stela.

Terje Larsson har spelat på gatan i exakt 30 år, först i Uppsala och sedan i Stockholm.

– Här fanns ju en tunnelbana man kunde spela i. Just då, i början på nittioalet, såg SL mellan fingrarna mycket. Det fanns mycket gatamusik i stan, på T-centralen kunde det vara två akter på varje perrong. Perronger är tacksamt att spela på, där har folk så jävla tråkigt. Man är lättunderhållen på en perrong.

Men sen blev det en förändring i vakternas beteenden.

– De slängde ut alla. Då var det nog många som slutade spela. Men jag har aldrig kunnat släppa det.

På gator och torg behöver han ha tillstånd, på grund av sin förstärkare. Det är en regel som han ofta tycker att poliser struntar i. Men han funderar på att söka för Vällingby i sommar, för där är de noga med det. Han har också spelat mycket på Kista torg, när han bodde i Rinkeby, och i Sundbyberg eftersom han jobbar som boendestödare där. Och nu bor han i Alvik och tar cykeln ner till torget då och då.

– Om jag grovgeneraliserar så tycker publiken i Kista om fin trevlig musik, i Sumpen är det tacksamt att lira Dylanlåtar, i Vällingby – om man snabbt vill dra in pengar – ska man spela Internationalen. Brommaborna, här i Alvik, har en tendens att vara lite avvaktande. Jag får känslan av att de vill se om de får valuta för pengarna innan de lägger en tjuga eller femtilapp.

Eller swishar. Han tror att det alltmer

kontaktfria samhället kan vara en orsak till att det finns färre gatumusiker, men framförallt att människor går med lurar i öronen i sin egen bubbla.

Några gatumusiker minns han särskilt, som skotten Dave Stewart som spelade gitarr och sjöng vid PUB-huset för ett antal år sedan.

– Hans närvaro kunde kännas hela vägen till Sergels torg. Det var ingen idé att stå på den delen av Drottninggatan – det var hans show.

Och så var det Maria Johansson som spelade religiösa sånger på orgel på Sergels torg.

– Hon var ganska hård. En dag spelade jag och min vän Micke en bit längre in, vi trodde inte att vi störde henne. Men hon baxade hela sitt ekipage närmare oss och

vred på volymen så att stenplattorna på Plattan rasslade. Efter fem minuter var snuten där – och kör bort oss. Det var Marias plats.

Per Hellberg minns Don Partridge som spelade i Stockholm på sjuttioalet.

– Han hade cymbaler på knäna, en stor trumma på ryggen, han hade grejer över allt. Han var en hel orkester, vilket jävla väsen det var på honom. Han var duktig.

Sen kom det om somrarna gatuartister, framförallt från England och Tyskland.

– Efter murens fall kom polacker och rysar. Det var en stor våg av klassiska musiker. Det fanns några ensamma kvinnor som spelade fiol, de var skickliga men hade inte hjärtat i det, de ville inte stå där. De försvann också snart till svenska orkestrar. ►

▼ Ett barn i Alvik lyssnar fascinerat till Terje Larssons Rosa pantern. Att spela på gatan är förutsättningslöst och han får alla möjliga typer av reaktioner och får dem ganska direkt, det gillar han.

HON BAXADE HELA SITT EKIPAGE NÄRMARE OSS OCH VRED PÅ VOLYMEN SÅ ATT STENPLATTORNA PÅ PLATTAN RASSLADE. Terje Larsson

Vilka stjärnor de fick, säger Per Hellberg.

Under en tid fanns det i stan en balalajkaorkester från Ryssland. Den blev föremål för diskussioner på det enda riktigt stora möte som Stockholms gatumusikförening hade. Föreningen bildades på nittioalet av Terje Larsson och hans dåvarande gatumusikantpartner Mikael Blom.

– Föreningen höll inte länge, det var för många extrema individualister, säger Terje Larsson och skrattar.

Medlemsavgiften på tio spänn betalades av fyra av de tjugo registrerade medlemmarna. Andra året sket alla i den. Och den där enda gången de hade ett rejält möte var när tidningen Metro ville plåta dem.

– Då kom allihop. Men sen kom mötet ganska snabbt in på de ryska musikerna som var välorganiserade sinsemellan och tog över bra platser. En del tyckte att vi skulle blanda in polisen. Det var nog då jag och Micke upplöste mötet, vi ville inte se att gatumusiker börjar skicka polisen på varandra.

UTRYMMET SKA DELAS av många och det gäller att skapa relationer, menar Per Hellberg. Med andra musiker, vakter, tiggare och Situation Sthlm-säljare. Om de sistnämnda har han skrivit en låt. I en vers nämns en kvinna som sålde vid Gärdet och som äntligen hade fått en lägenhet.

– I Gamla stan fanns det en tjej som alltid blev glad när jag kom: ”trevligt med underhållning och nu kommer jag sälja bättre”. Ibland sjöng hon med.

Och så var det Situation Sthlm-säljaren som han lärde känna vid Rådmanngatan.

– Han hade fin mjuk röst och spelade mycket bättre gitarr än jag gör. Till slut bestämde han sig för att våga börja spela på

gatan och var glad över det. Han skulle få en gitarr av mig, men den dagen jag kom med gitarren fick jag höra av kvinnan i spärren att han hade dött en eller två dagar innan. Det var så bittert.

Nuförtiden finns det få gatumusikanter

kvar som spelar regelbundet. Om somrarna blir de några fler, bland annat folkmusiker från Dalarna. Och en del européer.

– Men det är en tradition på väg bort, säger Per Hellberg som själv tänker fortsätta så länge han står på benen. ☹

ÅRETS UPPLEVELSER HITTAR DU PÅ

SHOWTIC.SE

2ENTERTAIN, VICKY NÖJESPRODUKTION, KRALL ENTERTAINMENT, LIVE NATION och SINCLAIR ENTERTAINMENT i samarbete med CAMERON MACKINTOSH presenterar

Peter Jäback i
HÄXORNA
I EASTWICK

LINDA OLSSON VANNA ROSENBERG KAYO SHEKONI ENSEMBLE & ORKESTER

EN MUSIKALKOMEDI PREMIÄR 19/9 PÅ CIRKUS

2ENTERTAIN & VICKY NÖJESPRODUKTION PRESENTERAR

SUZANNE REUTER KIM SULOCKI GLADYS DEL PILAR CHARLOTT STRANDBERG KARL DYALL

SUCCÉN FRÅN BROADWAY OCH WEST END

EN
VÄRSTING
TILL
SYSTEM

GUDOMLIGT ROLIG MUSIKAL
STOR ENSEMBLE OCH ORKESTER Svensk översättning ANDERS ALBIEN

CHINA TEATERN

Music by ALAN MENKEN Lyrics by GLENN SLATER Book by CHERI STEINKELLNER & BILL STEINKELLNER Additional Book Material DOUGLAS CARTER BEANE Based on the Touchstone Pictures Motion Picture "Sister Act" written by JOSEPH HOWARD

PREMIÄR 11/9 PÅ CHINA TEATERN - SPELAS HELA HÖSTEN

VICKY NÖJESPRODUKTION OCH 2ENTERTAIN PRESENTERAR

++++
"ABSOLUT
VÄRLDSKLASS"^{AB}
"STRÅLANDE"^{EXP}
"MÄSTERVERK"^{PÅSCEN.SE}

MUSIKALEN
**SÅ SOM I
HIMMELEN**
av KAY POLLAK, CARIN POLLAK och FREDRIK KEMPE

MUSIKALSUCCÉN FORTSÄTTER I HÖST!

PHILIP JÄLMELID MALENA ERNMAN TUVÅ B LARSEN
SOFIA PEKKARI/SARA JANGFELDT ANDERS EKBORG
MORGAN ALLING/BJÖRN KJELLMAN CHRISTOPHER WOLLTER OSCARS
Stor ensemble och orkester Regi MARKUS VIRTA TEATERN

2ENTERTAIN OCH LIVE NATION PRESENTERAR

++++^{AB}
"STORSLAGET, SALO"
++++^{GP}
5
Smålandsposten
"TRÄFFAR RÄTT I HJÄRTAT!
GALET OCH GLAMMIGT GATUPARTY"
DN
4!!!! "POLERAT OCH RÅTT"
Kai Martin

OLA SALO'S
**IT TAKES A FOOL TO
REMAIN SANE**

A ROCKSHOW EXTRAVAGANZA. FEATURING THE SONGS OF THE ARK.
REGI: EDWARD AF SILLÉN. MANUS: HENRIK SCHYFFERT & OLA SALO.

GÖTEBORG, RONDO / SPELAS T.O.M 4 MAJ
MALMÖ ARENA / 6-14 SEP
STOCKHOLM, HAMBURGER BÖRS / 29 SEP - 21 DEC

BOKA BILJETTER: SHOWTIC.SE 0771-13 43 00

SBAB! Vi har sänkt bolåneräntan på alla våra bindningstider.

Inga hemligheter. Bara riktigt bra bolån.

- ✓ Utan knepiga villkor ✓ Utan förhandling ✓ Utan helkundskrav

Exempelränta 3 mån bindningstid*

Belåningsgrad	60 %	70 %	85 %
Ränta	1,29 %	1,39 %	1,64 %
Effektiv ränta	1,30 %	1,40 %	1,65 %

*Bolåneränta för bolån om 1mkr eller högre. För bolån mindre än 1 mkr är bolåneräntan något högre. Se vilken ränta du får och ansök på sbab.se.

SBAB!

Långgivare är SBAB Bank AB (publ), 556253-7513, Box 1012, 651 15 Karlstad, tel. 0771 - 45 30 00. Lån med en ränta på 1,39% (3-mån-ränta, 70% belåningsgrad) blir effektiv ränta 1,40% för ett lån på 1 000 000 kr med återbetalningstid på 40 år. Totalt att betala blir 1 278 579 kr fördelat på 480 st. avbetalningar. Att betala första månaden blir 1 158 kr. Vi har ingen uppläggningsavgift och ingen aviavgift om du betalar med autogiro. Valutakursförändringar kan komma att påverka de belopp som ska betalas om du har inkomst i utländsk valuta. Lånet förutsätter panträtt i fast egendom, tomträtt, bostadsrätt eller andel i bostadsförening. Befintliga kunders avdrag mot listpris justeras på nästkommande villkorsändringsdag – eventuell räntejustering p.g.a. justerade listpriser sker för kund på närmaste räntejusteringsdag utifrån de listpriser som gäller då.

I GATUPLANET

70

hemlösa människor stod i kö till en lägenhet via Bostad först vid årsskiftet. Personer som har insatsen Bostad först, vilket innebär en lägenhet utan att först behöva vara till exempel drog- eller skuldfri, har ökat från 44 personer 2017 till 57 personer ifjol. De allra flesta bor kvar. En person tog över hyreskontraktet under 2018.

Köparnas svar på säljarnas tack-sms för Swish-köpet

"Bra tidning. Perfekt att ha med på tåget hem. Keep up your good work".

"Tack själv, för att du gjorde min dag på nåt vis! Så trevligt bemötande och du lärde mig swisha med QR-kod. Tack även för bra läsning".

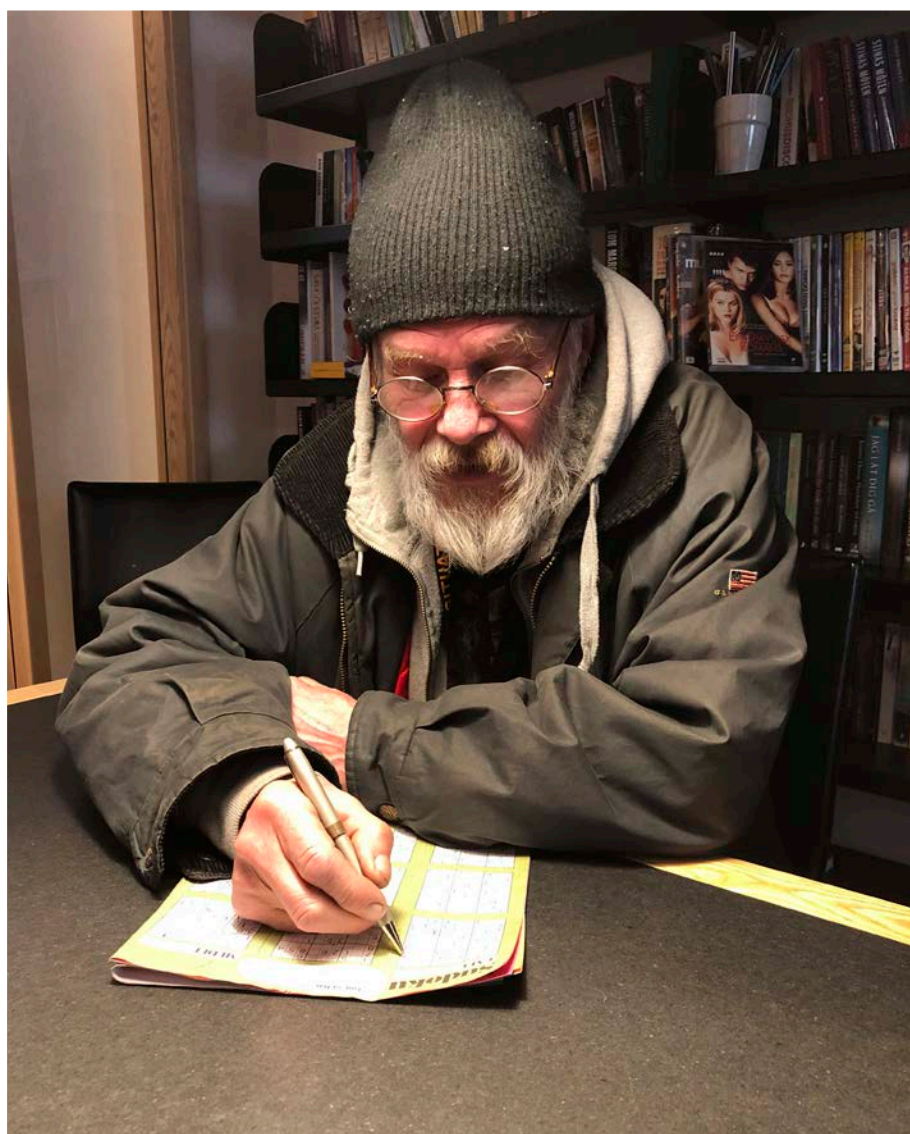
"Tack Bjarne. Du var ju själv med i tidningen, skön bonus för oss läsare i området. Hoppas tidningarna går åt som smör i solsken idag".

"Det är jag som tackar. Tidningen är intressant och läsvärd, och det är alltid trevligt att prata med dig. Du sticker ut som en lugn och vänlig själ i det stressade myllret i tunnelbanan. Jag beundrar din positiva attityd och uthållighet".

GATUSLANG

"Han borde tjacka bojsten"

Om någon som "borde försvinna snabbt som fan". Ett av många slang-uttryck som **Cari Biström** använder under en dag.

Berra Jansson har löst sudoku sedan sjuttioalet. Innan dess löste han mycket korsord och krypto och annat. Nu är det nästan bara sudoku. För att det håller huvudet igång.

Hur gör man, hur ska man tänka?

– Det är nio rutor i varje del, och nio niorutors-rutor. Sen ska man fylla i siffrorna som saknas så siffrorna ett till nio är ifyllt i varje ruta. Tre siffror finns redan ifyllt i varje liten ruta på spelplanen. Siffrorna får aldrig möta varandra, det får inte vara samma siffra på samma rad. – Man måste tänka och hålla

lite koll, se var siffrorna ska in, vilka som täcker in varandra i raderna.

Hur kom det sig att du började med sudoku?

– En polare till mig, han dog sedermera, visade mig från början, det måste varit på sjuttioalet nångång. Jag la nästan ner korsord och krypto efter det, blev bara sudoku.

När började du med korsord?

– Jag minns inte... morsan var en jäkel på korsord, men hon löste alltid fel så jag fick gå in och rätta. Hon var brevbärare nere vid Hornstull.

– Jag kan vakna vid tre-fyra på morgnarna, då sätter jag mig direkt med sudoku, försöker få igång hjärnan lite. Sifferminnet är jävligt bra.

ULF STOLT

Förr var Lisa Hjort blyg och drog sig undan. Men alla människor hon mött under åren hon sålt Situation Sthlm utanför Cityterminalen, och nu Centralstationen, har hjälpt henne. Det sociala betyder mest.

BERÄTTAT FÖR **MARIA HAGSTRÖM** FOTO **MARTINA HOLMBERG**

MIN PLATS

När jag började sälja tidningen stod jag nervös i ett hörn och darrade och tänkte: det här går aldrig. Men det gjorde det och det gick bättre och bättre, man får självförtroende. Jag har fått mycket törnar i livet, misshandelskarlar och sånt där skit, så jag drar mig undan och har få vänner. Det har hjälpt mig mycket att folk stannar till och pratar med mig om allt möjligt. Här på Cityterminalen och Centralen finns ju alla – krokiga tanter med reumatism, unga tjejer med helande stenar, män med portfölj och fina kavajer, vakter och poliser, unga som gamla, och alla som väntar på någon.

På somrarna är det mycket utländska turister. De frågar mig om när tågen går och var de ska. Jag är dålig på gatunamn, men sevärdheter kan jag peka ut. Jag blir lite av en allt-i-allo.

Pengarna går till mat för mig och katten. Jag håller på med skuldsanering. I Nynäs-

hamn har jag fått lägenhet via bostadskön, faktiskt i porten bredvid där jag hade mitt allra första kontrakt. Jag flyttade hemifrån när jag gick ut nian, för att jobba som barnflicka. Jag var skoltrött och mådde inte bra hemma. Man skulle inte vara flicka i min familj. Min mormor tyckte att det var ett elände att jag var en flicka och hon styrde och ställde mycket. Vi slöt fred när hon gick bort, vilket var skönt.

Jag blev sexuellt utnyttjad också, inte av mamma och pappa, men jag kunde inte vara kvar hemma. Det tog många år, och med rätt psykolog, för att fatta det. Jag tror att det är en orsak till att jag började ta heroin, men mest för att jag var önskad. Jag slutade med heroinet 22 augusti 1982.

Jag har en hat-kärlek till den här stan. Den är vacker och jag älskar den, samtidigt har jag dåliga minnen överallt. Men mot alla odds mår jag bra nu. Jag försöker må bra. 🍷

STOCKPHOTO

Så vill socialborgarrådet ändra hemlöshetsarbetet

JAN JÖNSSON (L), tidigare rektor och fritidspolitiker i Skärholmen, blev i höstas Stockholms nya socialborgarråd. En roll han tror han tilldelades på grund av erfarenheten av att jobba med ungdomar i utsatta situationer, men också för att han bor i en "miljonprogramskoloss" och har ytterstads-perspektivet "in under huden".

– Men jag hade inte sysslat så mycket med hemlöshetsfrågan, det var nytt för mig.

Inte långt efter att han tillträtt visades dokumentärserien 36 dagar på gatan i SVT, staden offentliggjorde sin hemlöshetskartläggning, Stockholms Stadsmission hade en stor kampanj och Uppdrag Granskning berättade om Sanne som tagits in på psykiatrisk tvångsvård 21 gånger.

– Så det var frågor jag snabbt fick sätta mig in i.

Nu har det gått några månader och han har sett en del som han vill förändra med Stockholms hemlöshetsarbete.

– Vi har satt samarbete och samverkan mellan olika aktörer, såsom socialtjänst och landsting, som vår prioriterade fråga. Personer som både har ett missbruk och en psykisk problematik är dem vi verkar misslyckas med i dag.

PRESSBILD

"Vi satsar på Bostad först. Det är egentligen den enda metoden som har vetenskapliga bevis för att den faktiskt funkar."

Han inspireras av Kanadas modell med uppsökande psykiatri- och socialarbetarteam. Det vill han se mer av i Stockholm. Ett steg i den riktningen är den vårbuss som ska köra runt i staden, med bland annat sjuksköterska, psykiatriker, case managers från socialtjänsten och fotvårdare.

Mer samverkan mellan landsting och socialtjänst har det talats om i många år. Hur ska du lyckas?

– En stor fördel nu är att vi har samma majoritet i regionshuset som i stadshuset. Jag ska träffa sjukvårdsregionrådet Anna Starbrink (L) för att se vad vi kan göra ihop.

Jan Jönsson har också sett brister i stadens tak över huvudet-garanti.

– Den fyller 20 år i år och vi har upptäckt att den aldrig har formaliserats – det finns inga formella instruktioner om hur ärendena ska handläggas. Under våren ska det därför skrivas riktlinjer så att det blir tydligt hur alla ska agera.

Han vill inte att akut hemlösa personer ska hänvisas till att ordna en plats själva.

– Om man till exempel inte kommer i tid till sin bokade plats får nån annan den och man ombeds kontakta socialjouren igen och be om en ny plats. Men jag kan förstå

att om man är väldigt sjuk, eller inne i sitt missbruk, att det inte är riktigt görbart. Kanske ger man upp.

Han vill se mer handgriplig hjälp, att socialsekreteraren kan möta upp personen.

– I dag är det mer att man själv ska lösa det, vilket jag tror många klarar, men det finns de som inte gör det och de riskerar att fara väldigt illa.

SITUATION STHLM HAR tidigare skrivit om förändringar bland stadens boenden för hemlösa – färre institutionsplatser och mer lägenheter. Den riktningen tänker Jan Jönsson fortsätta arbeta för.

– Vi satsar på Bostad först. Det är egentligen den enda metoden som har vetenskapliga bevis för att den faktiskt funkar.

I dag kommer Bostad först-lägenheterna från kommunala bolag, varför inte från privata?

– De äger sina, det måste vara deras beslut. Jag kan förstå att en del kan känna en viss oro för vad det innebär innan man har förstått hur mycket stöd hyresgästerna får och att samma krav gäller dem som för andra, säger han och tillägger:

– Jag var på ett seminarium hos Fastighetsägarna och där fanns många privata värdar som kunde tänka sig att upplåta Bostad först-lägenheter, men då blir det huvudsakligen till Stockholm Stadsmissions Bostad först.

Men, påpekar han, det råder en enorm bostadsbrist och det går inte att skaffa fram hur många Bostad först-lägenheter som helst.

– Alla andra som står i bostadskön måste ha en rimlig chans att få ett boende, det får inte uppfattas som en orättvisa att en viss grupp blir prioriterad.

I nuläget står 640 000 personer i bostadskön, 13 procent anses vara aktivt sökande.

– Vi behöver fler bostäder, men hur alla dessa bostäder ska byggas får bostadsborgarrådet svara på.

MARIA HAGSTRÖM

OM JAN JÖNSSON

Född: 1978, uppvuxen i Sätra
Bor: i Bredäng
Gör: Socialborgarråd
Bakgrund: Tidigare rektor för Karsby international school i Botkyrka. Ordförande i Skärholmens stadsdelsnämnd 2006-2014, därefter vice ordförande.

Säljarnas frågor till socialborgarrådet

ANN MALMBERG

Det finns många fattigpensionärer som sitter på Centralen och åker pendeltåg om nätterna, vad gör ni för att hjälpa äldre hemlösa?

– Flera av dem är egentligen berättigade till väldigt mycket hjälp av samhället, men det svåra är hur vi kommer i kontakt och motiverar dem att ta emot stöd. Äldre hemlösa har väldigt mycket skamkänslor. Jag hoppas att vårbussen, som jag nämnt, kan vara ett sätt att komma i kontakt.

– Staden har också bidragit till att ett antal frivilligorganisationer kommer att öppna mötesplatser dit vi hoppas att äldre hemlösa personer ska söka sig. Det har även öppnats ett nytt seniorboende. Det kommer bli fler såna platser.

STEFAN WIKBERG

Varför måste frivilligorganisationer göra så mycket av det arbete som egentligen är kommunens ansvar?

– Stockholms stad finansierar stora delar av deras verksamheter. Det finns en fördel för oss att gå genom frivilligorganisationerna, för de är inte lika bundna vid socialtjänstlagen, kriterier och krav. De behöver inte ha lika byråkratisk hållning och tillför därför en mer mänsklig dimension. Det finns också personer som är misstänksamma mot myndigheter.

– Jag ser gärna att vi använder frivilligorganisationer ännu mer, att vi kan stärka dem på olika sätt. Vårt stöd är särskilt avgörande nu när några har tappat donationer, som Stockholms Stadsmission.

MARKKU RANTA

För några nätter sedan placerade socialtjänsten mig på ett hotell. Det måste vara jättedyrt i jämförelse med lägenhet. Varför gör socialtjänsten så?

– Det var nog fullt på akutboendena och då blir man placerad på ett hotell i stället enligt tak över huvudet-garantin. Jag har hört att det finns de som fått besked om att det är fullt och inte har fått ett annat alternativ, så ska det inte gå till. På det sättet har du blivit korrekt behandlad. Men du har rätt i att hotell, vandrarhem, men också akutboenden, är fruktansvärt dyrt jämfört med att ha folk boende i lägenhet. Till och med när det är i Bostad först som innebär mycket stöd. Bostad först är definitivt det vi ska bygga ut nu.

Bostadsborgarrådet: "Stockholm behöver billigare bostäder"

Dennis Wedin (M) är sedan i höstas stadens nya bostads- och fastighetsborgarråd.

Vad ska du göra för att öka takten på bostadsbyggandet?

– Vi i den grönbåa majoriteten i stadshuset har höjt byggmålen från 7 000 till 10 000 bostäder per år. Av dessa ska hälften vara hyresrätter, och uppemot 2 000 ska byggas av stadens allmännyttiga bostadsbolag. Så vi har höga ambitioner, också kring att Stockholm behöver billigare bostäder med lägre hyror.

Han uppger att han har säkerställt att de allmännyttiga bostadsbolag ska arbeta hårdare med att bygga billigare, och därmed också möjliggöra för lägre hyror.

– Den uppmaningen riktar jag

också till de privata byggaktörer som finns, och vi gör det vi kan för kortare beslutsprocesser för byggprojekt. Ju fler som hjälps åt i arbetet, desto fler bostäder kan vi få fram snabbare.

Dennis Wedin säger att han ska göra allt i sin makt, men påpekar att det också behövs nationella reformer som ser till att det blir enklare och billigare att bygga genom färre byråkratiska regler.

– Det skulle få fart på bostadsbyggandet, därför har jag bjudit in nya bostadsministern för samtal om hur vi arbeta tillsammans.

MARIA HAGSTRÖM

220%

har upplevt att de blivit diskriminerade av sin socialsekreterare i Stockholms stad. Det visar en enkät med personer som fick ekonomiskt bistånd av Stockholms stad 2018. Vanligaste orsaken är etnisk tillhörighet, därefter funktionsnedsättning och sedan kön och ålder.

Tre fjärdedelar svarar däremot att de blivit bemötta på ett respektfullt sätt. I det stora hela får socialtjänsten betyget 6,5. Högst betyg får Rinkeby-Kista.

FÖRETAGSPRENUMERATION

Med en företagsprenumeration hjälper du och ditt företag till att göra Stockholm till en bättre stad för oss alla att bo i. Vill ni också företagsprenumerera på Situation Sthlm och synas med er logotyp på denna sida? Kontakta oss:

Herman Sundgren (herman@situationsthlm.se), tel: 08-545 95394

Abaton
PRODUKTION AB

AL
ATRIUM LJUNGBERG

Bonnier
Fastigheter

Acne 艾可尼

fonden
ARBETSGESTÄMNINGEN TILL VÅRRE ÅR 19 FEBRUARI 1991

BONNIER
Solutions

Active Catering
SEDAN 1988

ashurst

BOBY
BOTKYRKABYGGEN

advokatfirman sallnäs

BRANDKONTORET
Fastighetsgruppen, fastighetsbolag
www.brandkontoret.se

ADVOKATFIRMAN ÅBERG & CO

bravida
VI GER FASTIGHETER LIV

ADVOKATBYRÅN
Thomas Bodström

ASSA ABLOY

Brunnberg & forshed

afa
FÖRSÄKRING

Attendo

Brücke diakoni

AHRBOM & PARTNER

Autoexperten

BTH BYGG

Akademikerförbundet SSR

AXFAST
UTVALDA LÄGEN

BYGGMÄSTAREFÖRENINGEN
BF

Akademikernas
a-kassa

Balzar Beskow

BYGGNADS

ALLBA

bergkrantzarkitekter

Capio Geriatrik

**ANDERS
BODIN
FASTIGHETER**

BESQAB

Capio Maria

APOTEK ICA

BOLIDEN

Capio Psykiatri

CEDERQUIST

centric

CR

CERTE REVISION

**CHINA
TEATERN**

Colly
ETT FÖRETAG I INUTRADE

COWI

Danske Bank

DANVIKSHEM

dina Dina
Försäkringar

Effekt
Konsult & Fastighetsförvaltning AB

efs
En missionsrörelse
i Svenska kyrkan

EM
EINAR MATSSON

Electrolux

ERSÉUS ARKITEKTER AB

Ersta diakoni

FB
FAMILJEBOSTÄDER

f Fastighets

FCG

HAMMER & HANBORG

Flinks JÄRN

FLOWY

HANSA PROJEKT

Folkhem

STIFTELSEN OSCAR HIRSCHS MINNE

FF Profilreklam AB
www.ffprofilreklam.se

Fora

FOURSIDE

gibon

Gullers Grupp

gro
advokatbyrå

Gröna Lund

Grönsakshallen
Sorunda

H2M

HAMMARBY IF

HEBA
FASTIGHETS AB

Hertz

HMXW arkitekter

**HOTELL
JOUREN**
ett tryggt boende

hiQ

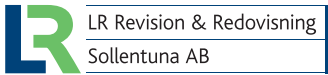
HRM
Affärsutveckling
Relationer med affärsfreder

**Hyresgäst-
föreningen**

IKANO
Bostad

inplenion.

inResonance
Always in Tune

Guidade visningar
Lördagar och söndagar kl. 15

VI&DOM
EN UTSTÄLLNING
OM HATBROTT

 Polismuseet [Läs mer på polismuseet.se](http://las-mer-pa-polismuseet.se)

Vi bryr oss om
människorna,
husen och
staden.

STOCKHOLMSKRYSSET

Lös, skicka in och vinn

Som en liten paus i läsningen tycker vi att du nu, när du blåddrat ända hit, ska hämta en penna, lösa korsordet och skicka in det till oss.

Via vår intrikata sluppgenerator kommer sedan tre vinnare att dras bland de inskickade rätta lösningarna.

Den stolta vinnaren belönas med samlingsboken *Ljusglimtar ur RadioSkugga* från det prisbelönta radioprogrammet RadioSkugga från 2012.

Andra och tredje pris är ett nyckelband med Situation Sthlms logga på.

Förra månadens vinnare:

Carina Johansson, Örebro

Nyckelband:

Ewy Madsen, Hammarö
Leif Hedlund, Borlänge

Se förra månadens lösning på sidan 46.

Stockholmskryssat är ett samarbete mellan Situation Sthlm och tidningen Kryssat, en månadstidning för alla kryssintresserade.

KRYSSAT

						FIXA EN FLAMMA	DRYCK TRYCK MED MIDJÖR SOM VIDJÖR			PÅ LOTT	BÄRNKAMMARENS BYGGBITAR HÄGRING		KAN BLI BITEN PÅ EGEN HAND
GÖR NOG RÄTT NÄR DE FELAR	KAN BLI KLÄMD PÅ MITTEN		LOCKAR FLUGOR	SOMMAR-SURRARE	KONCENTRÄTET								
RULLE UTAN SNACK							UT-DRAGNA VIBRATO						
LAGER-LÖKAL			UPPHÖRDE JORD-LAGER							TILL-RÄCK-LIGT			
BUSCH THOR				GEMAK ÅKAR-KÄRROR						BANK-TRÄDET	JÄNTOR-NAS JUAN	ROMAN-TIKEN	
BUR-FÖR-SVÄ-RÄRE	MODE-MAGASIN PADDEL-LEDEN					LOTT MAN FÄTT TUKTAD							TÄVLAR I KÄRLEK
							SALLADS-DJUR XR JU NÅGOT HELT ANNAT			SNEDDAR FYND-TILLFALLE			
KAN HA EN EGEN HIMMEL	RESTE DEN GLADA I ÖPE-RETEN		HÅLLER KRONAN HÖGT			BESUD-LAD					FLANKEN	SÅDAN SPIS FINNS	
VERKAR GRIP-ANDE	FORTFA-RÄNDE PACK-DJUR		HELT KNÄCKT								STIGER OM VÄREN LÄR VARA SILVER		
			LUFT-VÄRN		ALL-ROTH	ÄR MÖGNA ÄPPLEN							
KAMMAR NOLL MED KAMMEN									RÄCKA			SÄGER VI OM ANDRA	
HÄR SLOGS KARL XII FONDA					PÅTAG-LIGA								
			FISKERI-NÄRING-ENS BI-PRODUKT						SÄTT RÄTT OCH SLÄTT				

Konstruktor: Marie Petersen-Engnell. Foto: Bigstock/Keating Sverige AB

Namn:

Adress:

Postadress:

Skicka in ifyllt kryss senast 15 april till: Situation Sthlm Timmermansgatan 38 118 55 Stockholm

"Vi har inte ord, däremot fysisk tajming"

Nina Åkerlund

MIMTEATER *Blanca & Bianca Ett trottoardrama* handlar om människor som är "osynliga". Dem som vi inte ser eller inte vill se. Såsom Bianca som tigger pengar på Stockholms gator.

– Hemma i Rumänien har hon en dotter, det är för familjens skull hon sitter där utanför matvarubutiken. Det är ett dagligt jobb för henne. Hon har längtan och drömmar, och framförallt har hon leken, säger mimskådespelare Nina Åkerlund som spelar Bianca i Pantomimteaterns föreställning.

Pjäsen handlar om mötet mellan Bianca och Blanca, en flicka som har en säng att sova i och semestrar att åka på, men som ingen pratar med i skolan. Hemma upplever hon att familjen inte heller ser eller hör henne.

Blanca & Bianca ensemble:
Fr.v. Nina Åkerlund, Hans Nyberg, Li Molnár Kronlid.

– Och Bianca blir inte sedd på gatan eller som människa i samhället. Hon är på en plats och i en situation, men är samtidigt ändå inte där. De känner sig båda osynliga.

Däremot ser de varandra och en vänskapsrelation uppstår.

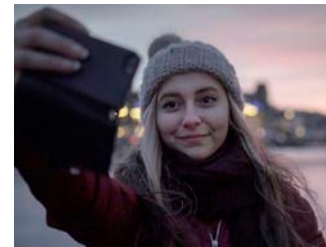
– Eftersom föreställningen inte innehåller repliker så kan vi nå ut även till barn som inte har svenska som första språk. Vi når fram utan att

problematiska eller komma med pek-pinnar. Vi går in i hjärtat och kärnan – gestaltar mötet mellan två individer. Vi har inte ord, däremot fysisk tajming, komik och musik. Föreställningen kommer att dansa fram.

Blanca & Bianca Ett trottoardrama, som riktar sig till barn från fem år och uppåt, har premiär 8 april på teatern Påfågeln.

MARIA HAGSTRÖM

Rösten fick henne att stanna i stan

GUSTAV AHLGREN/SVT

DOKUMENTÄR När 2015 var över hade 162 000 flyktingar kommit till Sverige. *Tusen dagar i Sverige* handlar om några av dem.

Den första person man möter i första avsnittet är tonåriga Ayla från Damaskus. På en mobilinspelad filmsekvens från asylboendet i Näsby Park sjunger hon: "Vi ska återvända till kärleken, till kärlekens hus, vi ska återvända". Sedan visar hon familjens rum och filmar och pratar till en tänkt filmpublik på engelska.

Hennes sångröst får henne att stanna i Stockholm och följa sin dröm, när familjen hittar ett hus att hyra i Småland.

På SVT Play från 24 mars

ULF STOLT

Hamlet tillbaka på Galeasen

TEATER Regissören Jens Ohlin och skådespelaren Hannes Meidal – de samarbetade för första gången 2006 med *Kafka* och *Bergtagen* – är tillbaka på Teater Galeasen med sin helreoverade uppsättning

MATS BÄCKER

av William Shakespeares *Hamlet*. Föreställningen fick stor uppmärksamhet när den spelades senast för två år sedan, den har filmats och visats på SVT och en del i motiveringen till Svenska Dagbladets Tha-

liapris 2017 löd: "Med övertygande kraft uppdaterar de Shakespeares ärkeklassiker till en gastkramande och tankeväckande samtids-teater".

FOTNOT: *Hamlet* spelas från 8 april till 9 juni.

ULF STOLT

Värt att kolla upp:

Vincent van Gogh – vid evighetens port

FILM Prästen på institutionen, spelad av Mads Mikkelsen, får rätt: Vincent van Gogh målade för de som ännu inte är födda.

Kvarterets kvinnor

UTSTÄLLNING Om kvinnorna som det senaste seklet levtt och verkat i Klarakvarteren – aktivist, journalister, regissörer, unga, hemlösa, konstnärer – porträtteras.

Jag ångrar av hela mitt hjärta det där jag kanske gjort

Eric Rosén

BOK Hur hanterar man kärleken till någon som gjort någonting oförläpigt?

MeYoul

Edin Jusufamic

DANS Korteografidebut på Hangaren, Subtopia 24 april.

Kliver ur en bil vid thaikiosken, spår av skägg och mixerbord.

Ur *En udda fågel*, dikt av poeten Gatuduvan

Sista slaget om Westeros

SERIE Efter närmare två års väntan är det äntligen dags för den avgörande säsongen av *Game of Thrones*, baserad på George R. R. Martins inte avslutade bokserie *Sagan om Eld och Is*. Och inför TV-premiären 15 april – *Game of Thrones* går upp samtidigt över hela världen – kan man spela på hur det ska gå för rollfigurerna, vem man tror ska erövrta Järntronen eller vem det blir som dräper Night King. Vad säger detta om kommande säsongens handling?

Lägst odds för att erövrta Järntronen, så här några veckor före första

PRESSBILD

avsnittet av säsong 8, har Bran Stark med oddset 1.80. Högst odds, och minst trolig på tronen, är Jamie Lannister för 51.00 gånger insatsen.

Enligt oddsen blir det John Snow som dräper Night King.

ULF STOLT

DÅTID STHLM

APRIL 2005

CARL-STEFAN ERLING PERSSON i Danderyd betalar mest skatt i Sverige – 360 651 097 kronor.

Carola Häggkvist är så besvärad av uppmärksamheten från allmänheten att hon funderar på att lämna Sverige med sin son Amadeus.

En 22 årig man anhålls, misstänkt för två brutala våldtäkter, den senaste i Humlegården under knivhot. Han är också misstänkt för flera överfall på kvinnor senaste åren.

Sophiahemmet håller öppet hus om tandimplantat och erbjuder kostnadsfri konsultation av både käkkirurg och specialisttandläkare i oral protetik.

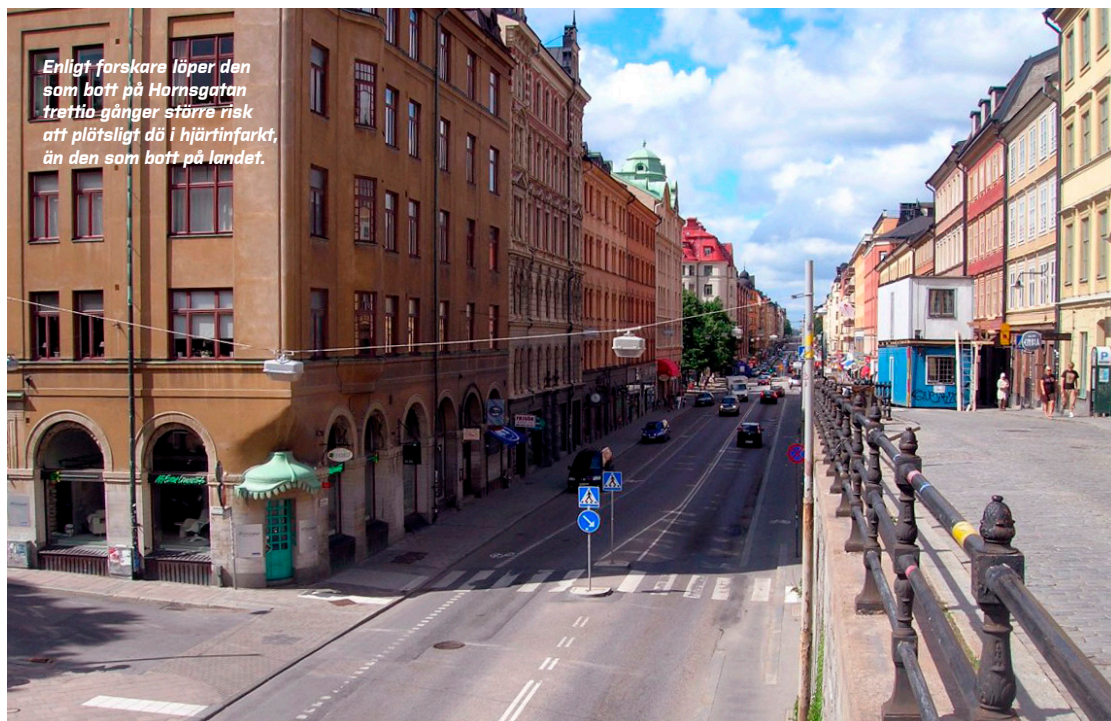
Moderaten Per Bill frias från anklagelsen att ha slagit till en dörrvakt på nattklubben Patricia, som försökte stoppa hans joggingtur med barnvagn då han enligt vakten "verkade berusad".

I senaste Stockholmsenkäten svarar 10 113 elever från 59 kommunala grundskolor, 23 gymnasier och 17 friskolor på frågor om alkohol- och drogvapor. 47 friskolor valde att inte besvara enkäten. Forskningsledare Knut Sandell tror att det kan bero på att skolorna är "rädda att hamna på nån form av rankinglistor".

Föräldrar i Enskede reagerar på ett utskick rörande erbjudande om dagisplats, då daghemmet i fråga – vilket man bara ser om man läser det finstilta budskapet i kanten vid logotypen – arbetar enligt scientologirörelsens idéer.

En 40-årig undersköterska på ett äldreboende i Västerhaninge misstänks för mord på en 75-årig patient.

SKOLMATEN I VALLENTUNA en dag i april: Köttfärsås, spagetti, sallads-

SVERIGES HEMLÖSA SKA RÄKNAS. SENASTE DET GJORDES, 1999, VAR 8 400 PERSONER HEMLÖSA I SVERIGE.

bord. Veg: spagetti, linssås.

En domare vid Högsta domstolen tar time out, efter att han delgivits misstanke att vid upprepade tillfällen ha köpt sex av en 20-årig gymnasieelev.

Världens äldsta polishäst, stockholmspolisens häst Utter som deltagit i tusentals uppdrag genom åren, fyller 30 år och firas på Armémuséets gård.

De införda trettiozonerna i trafiken har fått ner trafikpuls i Stockholm, enligt polisen.

När Operation krogrensning besöker tre krogar i centrala Stockholm upptäcks både kvittofusk, svartjobb, ohygienisk mathantering och brott mot alkoholtillståndet.

Gösta Ekman gör sin sista filmroll i Marie-Louise Ekmans film *Asta*

Nilssons sällskap.

Radannons i Dagens Nyheter: "Pocketböcker säljes: deckare, western, krig, kärlek, Manhattan, Walt Slade, Jaguar, Pingvin, Pyramid. I krona styck."

En trettioårig man hotar att tända eld på sig själv utanför ett socialkontor i Alby.

Enligt forskare löper den som bott på Hornsgatan trettio gånger större risk att plötsligt dö i hjärtinfarkt, än den som bott på landet.

LEIF GUSTAFSSON, KREMATORIECHEF på Skogskyrkogården, beräknar att minst tio procent av begravningarna i dag är borgerliga, en fördubbling på fem år.

Boken *Kommando Holger Meins* – dramata på Västtyska ambassaden och

Operation Leo ges ut.

TV-apparaten Pioneer PDP 435 HDE, med högupplöst plasmaskärm, bild-i-bild och HDMI-ingång, kostar 49 990 kronor.

Två män åtalas för inblandning i Arlandarånet. Pengarna från rånet – 43,9 miljoner – saknas fortfarande.

Det finns planer på att göra taket på Globen till en utsiktsplats, dit besökare kan tas via transporter på utsidan av den sfäriska byggnaden.

Trafiken på Södra länken stoppas 1-2 gånger per vecka. Problemet sågs vara köerna på Essingeleden.

Ulla Skoog tilldelas årets Bellmanstipendium av Stockholms stad.

Biljettkontrollanter som vid kontroll håller fast resenärer som saknar giltigt färdbevis har inget lagligt stöd att göra det.

Minnesstund för tsunamins offer i Kungsträdgården. 544 marschaller tänds.

Sveriges hemlösa ska räknas. Senaste det gjordes, 1999, var 8 400 personer hemlösa i Sverige.

ULF STOLT

APRIL

1976

Ulf Lundells debutroman "Jack" publiceras. Första upplagan trycktes i 2 000 exemplar men sålde snabbt slut. Boken filmatiseras 1977, i regi av Jan Halldoff.

1947

Karin Kock, Sveriges första kvinnliga professor i nationalekonomi, väljs till Sveriges första kvinnliga stadsråd, hon blir senare folkhushållningsminister.

1961

Vasa bärgas. 400 inbjudna gäster, media från hela världen och tusentals stockholmare längs kajerna ser skeppet bryta vattenytan för första gången på 333 år.

Pappermuggen kommer från Stads museets samlingar.

FAKTA

Bredd: 112 millimeter
Höjd: 90 millimeter
Rymd: Drygt 0,3 liter
Tillverkningsår: 2005
Funktion: Kaffemugg
Användningsområde: Födans servering och förtäring

MÖSTRET

Muggarnas bladmönster i grönt och svart är hämtade från Stig Lindbergs "Berså", ursprungligen en porslinsserie för Gustavsberg. "Berså"-serien producerades mellan 1960-1974, men finns numera även i nytillverkning.

MERA MÖNSTER

Förutom "Berså" tillverkades även kaffemuggar med ett annat av Stig Lindbergs mönster, "Adam", med mörkblå prickar. Muggarna lanserades den 1 mars 2005.

IDÉN

Idén att trycka Stig Lindbergs mönster på pappersmuggar kom från tre designers – Linda Solvang, Anna Johansson och Anna Mörner – på Beckmans Designhögskola. Det var en vidareutveckling av deras koncept "Det moderna kafferepet". De kontaktade McDonalds därför att företaget symboliserade det moderna samhället, vilket gav en spännande kontrast till de klassiska mönstren.

Maskintillverkad **pappersmugg**

"Man klipper en del kunder hemma ibland."

NAMN: Ida Juhlén

ÅLDER: 18 år

BOR: Vällingby

GÖR: Student

Vart är du på väg?

– Hem. Från skolan. Jag pluggar till frisör. Det är därför jag har frisörgrejer i påsen här – en klippmaskin, en sax, några kammar.

Varför tar du med dig grejerna hem?

– Jaa... det är för att jag ska klippa en kund hemma. Man klipper en del kunder hemma ibland...

Är frisör din barndoms drömjobb?

– Nej... det var lite jobbigt i skolan förut, lite problem så, sen tyckte jag frisör verkade kul i början så jag fortsatte med det.

TEXT **ULF STOLT**

FOTO **MAGNUS SANDBERG**

Samhällsmatchen är samlingsnamnet på Hammarby Fotbolls ansvars- tagande utanför de kritade linjerna och innefattar stora delar av vårt samhällsengagemang. Hammarby Fotboll är en del av samhället och för väldigt många en stor del av livet. Därför ska vi också vara en samhälls- kraft att räkna med.

Samhällsmatchen är vårt sätt att ge tillbaka, ett engagemang som delar vår värdegrund kring gemenskap, kärlek och respekt – men som också tar avstamp i FN:s globala mål kring hälsa, jämställdhet och sysselsättning.

Med start 2016 har vi bland annat besökt skolor i Söderort med våra spelare för att prata om vad det innebär att växa upp, vikten av att arbeta hårt för att nå sina drömmar och för att få barnen att förstå att allt är möjligt – oavsett var man kommer ifrån. Men nu vill vi göra mer.

Vi vill ta vårt ansvar för en positiv samhällsutveckling och för att alla i Bajenland ska känna sig välkomna – på läktaren, i skolan, på arbetsplatsen och i samhället i stort. Vi vill att alla som bor, lever eller verkar i Söderort, oavsett om man väljer att engagera sig i vår förening eller på våra läktare, ska känna att Hammarby Fotboll är en samhällskraft att räkna med.

Läs mer om vårt arbete på samhällsmatchen.se

Vill du eller ditt företag stödja vår verksamhet kan ni läsa mer om våra partnersamarbeten och om hur du som privatperson kan engagera dig på samhällsmatchen.se/partner

**HAMMARBY
FOTBOLL**

Jesper Waldersten

All Over

Nu tar en av Sveriges mest älskade och egensinniga bildkonstnärer plats på Fotografiska. Jesper Walderstens suggestiva universum liknar ingen annans. Med svart humor bjuder han i sin första fotografiska utställning in till både stark igenkänning och närhet till sin kreativa process. *All Over* är Walderstens största utställning med sina 250 fotografiska och rörliga verk.

T-bana Slussen, Stadsgårdshamnen 22 | Öppet sön-ons 9-23, tors-lör 9-01 | fotografiska.se

Fotografiska